

Anzegem | Avelgem | Deerlijk | Harelbeke | Kortrijk | Kuurne | Lendeledede | Menen | Spiere-Helkijn | Waregem | Wervik | Wevelgem | Zwevegem

Onvrede

om het rusten in

vrede

Lees meer op pagina 6

Colofon

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER - HOOFDREDACTEUR

Marc Boone
Mellestraat 294 - 8501 Heule
marcboonebp@gmail.com
0479 81 16 80

REDACTIERAAD

Bernard Decock, Dirk De Meester, Filip Dheedene, Yvan Herman (gastredacteur), Jem De Winter (gastredacteur), Gaby Moreels, Filiep Vande Wiele, Kurt Vangampelaere, Lieven Vanhoutte

VORMGEVING

www.GrafiekGroep.be

ABONNEREN

Lid worden van een aangesloten vereniging/VC of €20,00 voor 6 nummers overschrijven op rekeningnummer 000-1653566-07 van Zoeklicht

KOPIJ

Reacties en andere bijdragen: op CD of als bijlage in een e-mail, met zo weinig mogelijk opmaak (*.txt- of *.doc-formaat volstaat), en indien gewenst een opgemaakte uitgeprinte tekst opsturen naar de hoofdredacteur. De teksten moeten wel de naam en het adres van de inzender vermelden. Alle artikels vallen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van de auteur. Foto's en illustraties in afzonderlijke bestanden meesturen.

LIMIETDATUM VOOR KOPIJ

is de redactievergadering in Mozaïek
Overleiestraat 15A Kortrijk telkens op zaterdag om 10 uur
volgende vergaderingen op:
- 26 november
- 28 januari

Inhoud

Redactioneel	3
Huis van de mens	4
Jospeh Popelier	5
Onvrede over het rusten in vrede	6
VC uit de regio	8
De digitale mens	10
VC uit de regio	12
Wat had je gedacht?	14
Kalender	16
Jean Moulin	18
VC uit de regio	20
B. dubbele H. (verwarring)	21
Boekbespreking (IJSLANDTRIOLOGIE)	24
VC uit de regio	25
Lezers schrijven	27
Zoeklicht sprak met Jan Bib	28
Le temps des cerises	31

Vrijzinnige Centra uit de buurt

VC Mozaïek

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
vc.mozaiek@skynet.be

VC Poincaré

Stormestraat 131/20
8790 Waregem
056 44 74 97
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
(permanentie op woensdag,
donderdag en vrijdag)
praatcafé: elke zondag
van 10u30 tot 13u30
en elke 1e en 2e vrijdag
vanaf 20u

De Geus

Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
www.vcdegeus.be
Zondag van 10u tot 13u
elke donderdag om 19u
PingPong

De Bezatse

Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
www.debezatse.be
info@debezatse.be

OVM-Avelgem

Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
info@ovm-avelgem.be
www.ovm-avelgem.be

Redactioneel

Marc Boone

Dag beste zoeklichtlezer

Rust in onvrede is zowat het motief van ons eerste deel van deze aflevering. Wij leenden een tekst van onze vrijzinnige collega's uit Ieper. Wat een provinciale vergadering over de vrijzinnige pers al niet aan contacten, en bij deze, aan teksten oplevert. Zij wijdden in hun vorig nummer van hun tijdschrift "Rechtstreeks" een bijlage aan een burgerlijke begrafenisplechtigheid in Menen van het begin van de jaren 1900 samengaand met een zeer merkwaardige perstekst uit de katholieke krant van toen. Het leert ons veel over hoe het was indertijd, maar ook hoe de evolutie zich heeft voltrokken. Hoe een eeuw later de vrijzinnigheid een vanzelfsprekendheid geworden is en de katholieke kerk dit niet meer is. Naast dit artikel plaatsen wij ook een tekst van onze redactie over de onvrede bij het begraven van Moslims en de verschillende tendensen die daarover bestaan en de meningen verdelen ; zowel bij Moslims, gelovigen, vrijzinnigen en gemeentebesturen die verantwoordelijk zijn voor het inrichten van begraafplaatsen. Dit is wat wij graag doen : tendensen aanduiden en die laten botsen en hobbelen bij de verschillende verenigingen die onder de koepel 'Vrijzinnigheid' vallen.

Wij sluiten de filosofische tekst over begeerte, haat , afkeer, verwarring af met een stukje getiteld : "De gestoorde maatschappij".

Lezers reageerden ook nu weer, wat ons bij het vervolg brengt van een fietstocht langs houten kruisen in Bissegem. Ook een luchtige oorspronkelijke verklaring van de tekst van de klassieker "le temps des cerises" komt ons via een lezer binnen.

Verdere inhoudelijk nog een tekst over de in heel Frankrijk bejubelde verzetsstrijder Jean Moulin en een stukje over de digitale mens.

Wij ronden af met een rondleiding in de bibliotheek.

En activiteiten natuurlijk, in de verschillende vrijzinnige centra. Muziek, tentoonstelling, voordracht, filosofie voor jongeren, wetenschapsbijeenkomsten en op onze laatste pagina de quiz der quizzzen of is het de kwis der kwissen. Alletwee goed!

Veel leesplezier.

Herinneren is stilstaan om verder te kunnen gaan.

Zoals elk jaar stonden we samen stil bij wie er niet meer is. De nabestaanden die voor de afscheidsplechtigheid van hun dierbaren een beroep deden op het huisvandeMens werden uitgenodigd voor onze gezamenlijke herdenkingsplechtigheid. Deze vond plaats op 25 oktober in het crematorium Uitzicht in Kortrijk.

Tijdens dit herdenkingsmoment maakten we bewust tijd voor al die mensen die nog steeds in onze gedachten met ons meeleven, ook al zijn ze niet langer fysiek aanwezig. Met woorden, muziek en een symbolische handeling probeerden we te zorgen voor wat balsem op de wonde van het verlies.

Tijdens het ritueel noemden we de namen van de overledenen. Op een grote tafel stonden vazen met krulwilgtakken, met rondom origami kraanvogels. Als we een naam noemden, kwamen de familie en vrienden een kraanvogel ophangen aan de takken.

Dit jaar had de herdenkingsplechtigheid als thema 'vogels'. We kozen niet toevallig voor de kraanvogel. Het volgende stukje komt uit de tekst van de plechtigheid.

"Kraanvogels hebben in veel culturen een symbolische betekenis. Wereldwijd, maar vooral in Oost-Azië, is de kraanvogel een symbool van gezondheid, lang leven, trouw en geluk. Er is ook het verhaal van het Japanse meisje Sadako Sasaki. Zij werd als peuter slachtoffer van de radioactieve stralingen van de kernbom op Hiroshima. Ze groeide op tot een jonge atlete, maar op haar elfde kreeg ze leukemie, de 'bomziekte'. Naar aanleiding van een oude Japanse legende die haar beste vriendin Chizuko haar vertelde, nam ze zich voor om duizend kraanvogels te plooiën, met de wens ooit weer te kunnen lopen. Sasaki raakte echter niet verder dan 644 kraanvogels. Ze stierf op 25 oktober 1955, twaalf jaar oud. Haar vrienden plooiden na haar dood de rest van de kraanvogels en uiteindelijk werd er in het Vredespark in Hiroshima in 1958 een beeldhouwwerk voor haar opgericht. Sindsdien zijn de 'duizend geplooide kraanvogels' een universeel symbool van de vredeswens. En dat wensen wij jullie toe: geluk en vrede in jullie hart."

Zoals altijd konden de aanwezigen nog wat na-kaarten bij een drankje.

Vincent Leus in Theoria

Donderdag 15 december

Warme winteravond rond verlies en herstel

Net niet tijdens de novembermaand die geassocieerd wordt met rouw, net wel tijdens de eindejaarsdagen, een tijd van lichtjes en gezelligheid...

ben je uitgenodigd in boekhandel Theoria in Kortrijk voor een warme winteravond rond verlies en herstel.

Omdat je het gemis van dierbare overledenen des te meer kan voelen op speciale dagen als tijdens het eindejaar. En vooral omdat de warmte van samenzijn, de herkenning en schoonheid van woorden, en de letterlijke warmte van chocolademelk en glühwein (die zullen er ook zijn!) deugd doen. Altijd, nog meer in december en zeker voor je wonden van verlies.

Voor de woorden zorgt Vincent Leus. Hij vertelt over het verlies van zijn dochter Emilie door een tragisch verkeersongeval, en over herstel na verlies.

Datum: 15 december

Aanvang: 20u

Meer info volgt nog.

inschrijven: huisvandeMens Kortrijk,
kortrijk@deMens.nu, tel. 056/25 27 51.

Op het einde van het jaar is Theoria nog net niet verhuisd. Het adres is nog: Onze Lieve Vrouwe straat 22 in Kortrijk.

Joseph Popelier

**Burgerlijk
begraven
in 1912**

Onderstaand is een herinnering van Noël Popelier aan zijn grootvader Joseph die in Mene als een der eersten burgerlijk werd begraven. En voor wie dit vandaag de normaalste zaak van de wereld vindt, moet vast en zeker verder lezen. Een mooi verhaal met als toemaat, een ontluisterend, giftig commentaar in de toenmalige katholieke krant "De Meenenaar". (P.B.)

"Alhoewel ik mijn grootvader niet heb gekend, was hij desondanks heel aanwezig in mijn familie. Geboren 12 juni 1876 te Mene en na een korte ziekte (longontsteking) jong gestorven op 9 maart 1912, amper 35 jaar oud.

Waarom bleef hij dan zo sterk aanwezig in de herinneringen van zijn nazaten? De hoofdreden was ongetwijfeld het feit dat zijn burgerlijke begrafenis in 1912 waar meer dan duizend mensen aanwezig waren een ongelooflijke gebeurtenis was voor de stad Mene en omstreken. Er waren al eerder 'civiele' begrafenis geweest, maar niet van deze omvang van een blijkbaar goed bekende persoon.

Even kennismaken: de familie Popelier overleefde met velen meer dan honderd jaar in de gemeente Ardoeie waar de meesten hard werkende arbeiders waren in de landbouw of aanverwante beroepen. Tijdens de hongerejaren midden de 19de eeuw begon de uittocht naar de omliggende industrieën. Noord-Frankrijk was

een textielregio en zo kwamen duizenden arbeiders de grenssteden binnenvallen. In de grensstad Mene woonden duizenden grensarbeiders die snel kennis maakten met werkmakers uit de buurgemeente Halluin, waar tegen het eind van de 19de eeuw reeds een felle sociale strijd werd gevoerd.

Joseph was één van hen, huwde, kreeg kinderen en wilde voor hen een beter leven. Hij werd stichter van de Vakbond, bestuurslid van de Coöperatieve, strijdmaker van de (latere) eerste socialistische volksvertegenwoordiger en burgemeester A. Debunne. Lid van de Harmonie en bestuurs- en werkend lid van de toneelkring 'Edmond van Beveren'.

In Mene was er toen ook reeds een 'Cercle des libres Penseurs Francesco Ferrer' (vrijmetselarij) hoofdzakelijk van liberale origine, maar waar ook veel socialisten zich inschreven omdat het geloof misbruikt werd in de politiek om de katholieken aan de macht te houden. En ook daar was Joseph een overtuigd vrijzinnig lid.

Grootmoeder Leontine bleef achter met vijf kinderen en het zesde werd 3 weken later geboren! Ze bleef weduwe en werkte zich krom, want steun van de 'katholieke' stad kon ze vergeten."

In "De Meenenaar" van 16 maart 1912 / 35ste jaar – nummer 11, blz. 2.

Civiele begrafening.

Hoe jammerlijk 't geen wij hier Maandag namiddag gezien hebben ; medelijden, diepgevoeld medelijden moest iedereen vervullen die dien treurigen stoet zagen voorbijgaan.

Men voelt als een koude rilling door de ledematen gaan als men zoo 'n mensch ziet begraven zonder hulp noch troost der heilige Kerke. Arme dompelare zegt men, arm verloren schaap, laat ons hopen dat God die alles weet, misschien nog het goed zal gedachtig zijn dat die mensch gedaan heeft; en men prevelt wellicht nog een gebed om Gods barmhartigheid af te smeecken.

Doch 't geen nog droeviger is om te aanschouwen, 't is die menigte, die overgrootte menigte menschen, die niettegenstaande het verbod der Hellige Kerke, niettegenstaande hun geloof zelfs, zulke stoet vergezellen uit nieuwsgierigheid, en uit nieuwsgierigheid alleen; want hoevele van deze die meëgingen zouden willen zo begraven zijn ! Men heeft er vele gehoord die zegden dat zij niet hadden willen zo begraven zijn gelijk een hond.

Want ja, wat men ook doe om zoo'n plechtigheden op te luisteren, kronen, tranen, misschien grote politieke discoursen, dat alles trekt op niets als men niet gelooft aan een beter leven ; want is er geen ander leven dan is de mensch maar een dier en kan zijn lichaam niet te gauw in de aarde weggestopt zijn ; al 't overige is blaai en valsche gevoeligheid, of misschien alleenlijk een overblijfsel van dat geloof aan een ander leven dat in ieder menschenherte vastgeankerd is en blijft, wat hij ook wil en doet om het eruit te jagen.

Wat al treurige gedachten zoo'n lijkplechtigheid in iemands geest doet opwellen, maar ook gedachten van zalige hoop voor den kristen mensch.

Onvrede

om het rusten in

vrede

De “neutraliteit” van de publieke ruimte

Na ongeveer 10 jaar palaveren besliste de Mechelse gemeenteraad dat men op de stedelijke begraafplaats een oostelijk gericht perceel zal inrichten. Het verzoek kwam van de moslim-gemeenschap. Open VLD, CD&V, Groen en sp.a vormden een wisselmeerderheid. Coalitiepartner N VA stemde tegen. De graven op het bewuste perceel hebben een concessie van 30 jaar en zijn voor iedereen toegankelijk, ongeacht geloof of ideologie. Het ossuarium wordt heringericht opdat beenderen opnieuw begraven kunnen worden. Burgemeester Bart Somers (Open VLD) stelde dat bewust niet gekozen werd voor een aparte begraafplaats: “Geen segregatie, iedereen gelijk in de dood”. Schepen voor Burgerzaken en Diversiteit Marc Hendrickx (N-VA) verklaarde: *“We willen onze publieke ruimte zo neutraal mogelijk inrichten en daar past een exclusief perceel volgens religie op onze begraafplaats niet in”*.

Wat is het verschil tussen “Geen segregatie” en “Neutraliteit”? Om de aangehaalde uitspraken beter te kunnen beoordelen, diepen we eerst een, minder gekend, stuk Belgische geschiedenis uit. Daarna laten we het licht schijnen op het islamitische begrafenisritueel. Ten slotte gaan we nog wat dieper in op het begrip neutraliteit van de publieke ruimte, in het bijzonder die van de begraafplaats.

De vuylhoek

In het verleden werden de doden begraven op een stuk grond dat door de kerk beheerd werd, het kerkhof. De grond werd er “gewijd” zodat de christelijke ziel er gemoedrust kon vinden. Naast de gewijde grond lag een stuk ongewijde grond, goed gescheiden door

hoge hagen of zelfs muren, dat diende om moordenaars, vreemdelingen en niet-christenen te begraven. Deze verdoemdenhoek of “heydenen kerckhoven” (Middeleeuwen) of vuylhoek of trou des chiens (trou aux chiens, coin aux chiens, coin des damnés, coin des malfaiteurs, coin des réprouvés) bevond zich meestal aan de noordkant van het kerkhof. De diepe en dichte wortels van de hagen zorgden ervoor dat de verdoemde zielen de christelijke zielen geen kwaad konden influisteren.

Kerkhoven

Bij het opstellen van de Belgische wet werd stoemelings vergeten het beheer van de begraafplaatsen wettelijk te regelen. De Belgische staat stond voor het onderhoud van de clerus in. De kerkfabrieken namen gladjes het beheer van de begraafplaatsen in handen. Dat is vreemd, want in Frankrijk werd in 1804 een decreet uitgewerkt door Nicolas Frochot, waarbij het begraven in kerken, kloosters of kerkhoven “intra muros” verboden werd en waarbij de gemeenten verplicht werden om zelf begraafplaatsen te gaan aanleggen. (Nicholas Frochot is ook bekend voor het uitdenken van de Parijse begraafplaatsen Père-Lachaise, Montmartre, Montparnasse en Passy).

De opkomst van de burgerlijke begrafenis

Het begraven van vrijdenkers in gewijde grond zorgde in de negentiende eeuw voor commotie onder de katholieken. Een petitie tegen het begraven van niet-christenen in gewijde grond werd 800.000 maal ondertekend. De Leuvense professor in de theologie, M. Moulart, kwam na diepgaand dogmatisch nadenken tot de conclusie: “Infidelium et vitandorum sepultura locus sacer pollui-

tur”, met andere woorden: “het begraven van ongelovigen vervuult het kerkhof”. De burgerlijke begrafenisstoet werd tegenwerkt: het hek van de begraafplaats werd gesloten. Er werd opgeroepen om de stoet te beschimpen of met stenen te bekogelen.

In mei 1866 overleed in Antwerpen de vrijzinnige boekhandelaar Herleyn, die het gewaagd had op zijn sterfbed de priester af te wijzen. Twee dagen lang, tegen valavond, kwam men het sterfhuis met stenen bekogelen. Op de burgerlijke begrafenis moesten politie en rijkswacht met bajonet en blanke sabel de lijkstaf beschermen tegen een huilende massa. Anderzijds had de burgemeester van Virton op 19 april 1841 met geweld de sleutels van de kerk bemachtigd om de klokken te laten luiden tijdens een burgerlijke teraardebestelling. Op 21 februari 1851 kondigde de gouverneur van de provincie Brabant een verbod af op alle ceremoniële activiteiten, manifestaties en redevoeringen bij burgerlijke begrafenis.

Het probleem van het wijden van de grond

Gent liet een nieuwe begraafplaats aanleggen: Westerbegraafplaats. De bisschop weigerde de grond te wijden omdat de begraafplaats open stond voor “geuzen” (ongelovigen, ongedoopten, ...). De begraafplaats werd in de volksmond “geuzenkerkhof” of “geuzenhof” genoemd. De katholieke notabelen lieten zich ostentatief buiten Gent begraven, bijvoorbeeld op het kerkhof van Mariakerke. De problematiek van de begraafplaatsen bleef zeer lang aanslepen. De aanwakkerende schoolstrijd gooide bijkomend olie op het vuur. Men leerde elkaar minachten. Het wettelijk kader van de begraafplaatsen kreeg met mondjes-

maat vorm. In 1879 velde het Hof van Cassatie een belangrijk arrest dat inhield dat de verdeling van de kerkhoven op basis van geloof onwettig werd. In 1881 gaf kardinaal Goossens, met toestemming van de paus, de toelating om elk graf afzonderlijk te wijden. In de twintigste eeuw werd dan verder gestreden over het recht op crematie.

Het islamitische begrafenisritueel

In de islam wordt het graf als het goed van de dode beschouwd. Het graf dient in de richting van Mekka georiënteerd te zijn. De overledene bezit het graf eeuwig. In geval van overmacht is het toegestaan een lichaam te ontgraven. De resten van het ontbonden lichaam moeten dan in een islamitische grafkuil ondergebracht worden. Bij een overlijden wordt het lichaam onmiddellijk ritueel gewassen. Het lijk wordt strak omwikkeld in een eenvoudige naadloze lijkwade van wit katoen. Voor mannen worden 3 stukken stof gebruikt en voor vrouwen 5. Het aantal stukken kan variëren naargelang de rechtsschool. Het lichaam moet op de rechterzijde liggen met het gezicht richting Mekka. De dode wordt "in zijn graf" ondervraagd naar zijn handelingen. In principe dient het graf alleen maar uit aarde te bestaan. Een eenvoudige boordsteen is toegelaten want alle andere obstakels kunnen de wederopstanding tegen-

gaan. Het is verboden op het graf te zitten of te stappen, uit respect voor de overledene. Een grasperk kan een probleem zijn in de mate dat er over gelopen wordt, als het gras gemaaid wordt. Het verdient de voorkeur keien te gebruiken.

De duistere kanten van het moslimgraf

Het ontgaat mij welke elementen in het moslimgraf een beraadslaging van meer dan tien jaren nodig maken. De gevraagde oriëntatie van het graf is alvast geen technisch hoogstandje om gerealiseerd te kunnen worden. De andere elementen voldoen aan de huidige reglementering. In de loop van het overleg waren vooral de asociale en oppervlakkige media (Facebook, Twitter, blogs, ...) goed om roet in het eten te gaan gooien. Zo werd geopperd dat de moslimgemeenschap een apart perceel vroeg om begraven te worden omdat ze niet naast kafirs (ongelovigen) begraven wilden worden (In bepaalde gemeenten, bv. Genk zijn dergelijke percelen helaas werkelijkheid geworden). Nog anderen beweerden dat de graven een eeuwigdurende concessie dienden te hebben. Vanuit de duistere coulissen van de samenleving werd smalend toegekeken hoe gemakkelijk de burgers tegen elkaar opgezet werden.

Het bijtende neutraliteitszuur

De "neutraliteit" op de begraafplaats, die de NVA-schepen aanhaalt, houdt geen steek. Neutraliteit op de begraafplaats houdt in dat niemand mag benadeeld worden als gevolg van zijn politieke of filosofische levenswandel. Neutraliteit houdt in dat de begraafplaats voor iedereen opengesteld wordt. Neutraliteit houdt vooral in dat mensen in vrede bij elkaar kunnen komen zonder dat ze zich aan elkaars scherpe kanten gaan bezeren. Neutraliteit is zeker geen uniformiteit. Integendeel, neutraliteit is de som van de verscheidenheid. De grote verscheidenheid aan grafversieringen, die uiting geven aan de religieuze of filosofische achtergrond van de overledene, zijn een mooi voorbeeld dat de afzonderlijke graven geen "neutrale" plaatsen zijn. Het is juist het amalgaam van die verschillende uitingen die de neutraliteit van de begraafplaats bewerkstelligen. Het doelgericht uitsluiten van specifieke geloofsovertuigingen, in casu de islam, doet afbreuk aan die neutraliteit. Het inrichten van apartheids-percelen op de begraafplaats is de negatie van die neutraliteit. Het opstapje van de NVA-schepen om de ruimte "neutraal" in te richten, is niet meer dan het proberen verzuren van de gemeenschapsvorming. De geschiedenis leert ons dat het doelgericht uitsluiten van bevolkingsgroepen tot wansmakelijke dodenakkers leidt.

Kalender Poincaré Waregem November/December:

26/10	20u	Filosoferen met Brecht Decoene
4/11	20u	Wim en Trui Chielens Verhalen uit WO1
9/11	14-17u	Kaarting S-plus
11/11	14u	Wandeling HWV
16/11	20u	Brecht Decoene kritisch denken over alternatieve geneeskunde
18/11	17u	Filopub Illusies met illusionist Tayson Peeters en filosoof Maarten Boudry
19/11	20u	CD release van jazz zangeres Lorena Del Mar
20/11	11u	Crea met Corry
21/11	18u30	Kingcompetitie
30/11	14u	Poinkaarters
30/11	20u	Brecht Decoene kritisch denken over onzin op internet
9/12	19u	Jump jongerenwerking
11/12	11u	Brecht Decoene: Filosoferen kan je leren
11/12	14u	Repair café
14/12	14u	S-pluskaarting
17/12	14u	Finissage Crea met Corry en Joelfeest
19/12	18u30	Kingcompetitie
28/12	14u	Poinkaarters

Vrijdag 4 november

Wim & Trui Chielens (t.g.v. 100ste verjaardag van de grote oorlog)

Zeven verhalen uit WO1 met muzikale begeleiding.
organisatie Vermeylenfonds en Willemsfonds Waregem

Op het einde van de Eerste Wereldoorlog zaten in de dorpen bij de frontlijn meer militairen onder de grond dan er vandaag inwoners zijn! Maar op hetzelfde moment stierven in die verschrikkelijke jaren honderdduizenden jonge mannen in onze Westhoek.

Wim en Trui Chielens, vader en dochter, zijn opgegroeid in de Westhoek, waar de Eerste Wereldoorlog nog talloze sporen heeft nagelaten, in het landschap en in het hart van de mensen. Wim heeft

Vrijdag 18 november

Illusies

Hujo en jump organiseren een filopub

Een mentalist en een jonge filosoof stappen een café binnen

Niet het begin van een grap, wel van een avondje Young Skeptics in the Pub met Tayson Peeters en Maarten Boudry!

Hujo's Filopubs (de Humanistische Jongeren) en Skepp (ook eeuwig jong) zoeken uit hoe bestand jullie geest is tegen illusies!

Wat staat er op het programma?

Mentalist Tayson Peeters speelt met je denkvermogen, je zintuigen en je voeten. Bezit deze mentalist paranormale gaven of word je gefopt waar je bijstaat?

De jonge filosoof Maarten Boudry helpt je de illusies te doorprikken. Hij vertelt over het belang van de waarheid, maar hoort ook graag hoe jullie erover denken: Zijn illusies per definitie gevaarlijk? Bestaan er nuttige illusies?

Ondervind hoe bestand jouw geest is tegen illusies en discussieer meer over het nut of de nuttelosheid ervan!

Datum: 18 november

Aanvang: 17u

Locatie: Poincaré Waregem

Wie: youngsters tussen 16 en 35 (en iedereen die houdt van mindfucks en kritisch denken)

GRATIS TOEGANG

Interessante links:

facebook.com/themysteriousmagic.skepp.be

<http://skepp.be/nl/levensbeschouwing-evolutie/17122015-young-skeptics-pub-met-tayson-peeters-en-maarten-boudry#.VmcJQtlvddg>

ze nog horen vertellen door mensen die het allemaal zelf mee-maakten. Hij schreef er boeken over, voor volwassenen en voor de jeugd. Trui zingt over die oorlog en over andere oorlogen, vroeger en veel later. Want, zo vinden zij, vertellen over dat bijna 100 jaar oude conflict heeft maar zin als je er iets aan hebt voor vandaag en morgen. Wim vertelt enkele verhalen van ooggetuigen, laat ons kennis maken met poëzie uit de Grote Oorlog en legt linken met vandaag. Trui zingt liederen uit '14-'18 maar ook liederen van Pete Seeger, Herman Van Veen, Annie MG Schmidt of zichzelf.

° Wim CHIELENS, Trui CHIELENS.

Wim Chielens is oud-radioman, schrijver, verteller en muzikant, Trui Chielens is illustratrice en zangeres.

Datum: 4 november

Aanvang: 20u

Zaterdag 19 november

Jazz met Lorena del Mar**CD Release**

Lorena del Mar (Madrid (Spain), 1983) begon haar muzikale carrière op zes jaar met lessen klassieke piano. Zij zette die verder in het Rodolfo Halffter Conservatorium (Madrid) met Eloy Terrero. Muziek werd de daaropvolgende jaren een prioriteit. Op 16 was ze lead zangeres van bij de "Rodolfo Halffter Conservatorium's Big Band", onder leiding van Alexandre Schnieper.

In 2007, beslist ze haar kennis te verdiepen in Het Koninklijk Conservatorium in Den Haag (Nederland). Daar sudeet ze met Rachel Gould, John Ruocco, Fay Claassen, Sanna Van Vliet, Hein van de Geijn, Manon Heijne, Yvonne Smeets, Eric Gieben, Toon Roos, Jarmo Hoogendijk, actrice Guuske Kotte en anderen. Samen met verschillende internationale artiesten zoals Deborah Brown, Norma Winstone, Lilian Viera, Jocelyn B. Smith, Mike Manieri, Jen Shyu, Joshua Redman, Judy Niemack, Gretchen Parlato, wrkshops en de masterclass. In 2011 wint ze de publieksprijs in de halve finale van het Leiden Jazz Award 2011. Dat jaar studeert ze af en wint de publieksprijs van het the NEW Festival in De Regentes Theater. In 2013 stdeert ze ook af als arranger/composer.

In 2014 Lorena verhuist ze naar New York en is zangeres bij The Delegation, an indie jazz groep. In 2015 komt haar debut CD "My Resistance is Low" met haar kwartet op Clever Tree Records. In Juni 2016 staat de titelsong in de top tien van de Allaboutjazz website In augustus 2016 verhuist ze naar Brussel.

Een avond met top jazz en

Lorena del Mar (Vocals)

Alex Koo (Piano)

Matheus Nicolaiewsky (Double Bass)

Attila Gyárfás (Drums)

Datum: 19 november

Aanvang: 20u30

Locatie: Poincaré Waregem

Zaterdag 17 december

Joelfeesten 2016

Pannenkoeken met koffie of chocomelk
We maken samen lichtgevende Joelstokken
Wandeling met fakkels
Klaaskoeken met chocomelk
Kindergoochelaar ballonplooiën

Datum: 17 december

Aanvang: 14u

Locatie: Poincaré Stormestraat 133

Inkom: €6/pers

Overschrijven op reknr. BE45 9731 1215 6989

Met vermelding joelfeest 2016

Een samenwerking van:

De digit@lisering van de geest.

Digit@l = digit-taal

Vandaag de dag staat het woord “digitaal” eigenlijk voor “digit-taal”. Oorspronkelijk verwees “digitaal” naar de vingers of de tenen. Het woord werd uit het Latijn geleend: “digitalis”. Een vingerafdruk was een “digiti signum”, een teken(-ing) van de vinger. De mens leerde op en met de vingers tellen. Onze tien vingers waren het sjabloon voor het opstellen van het decimaal getalstelsel. Nog later stond “digitaal” voor het weergeven van iets in cijfers: het digitale uurwerk, de digitale muziek (CD, DVD), de digitale fotografie, ... “Digitaliseren” is eenvoudigweg het weergeven van iets in getallen. Een analoge werkelijkheid omzetten in een benaderende cijferwereld. Met de komst van de computers (to compute = rekenen – een machine om te rekenen) raakte het digitaliseren in een stroomversnelling. Rekenen, doe nu je eenmaal met cijfers. Cijfers, “digits” in het Engels.

Het schijnt dat onze samenleving een digitale (r-)evolutie meemaakt. Dat houdt in dat zich in de samenleving een mentali-

teitswijziging aan het voltrekken is. Het zou interessant zijn te kunnen zien welke richting die opgaat. Meer nog, als we Hegel mogen geloven, dan draagt iedere revolutie de kiemen in zichzelf. Met andere woorden, welke zijn dan de kiemen die de digitale (r-)evolutie bewerkstelligen?

Machines in opmars

Meer dan 200 jaar geleden voltrok zich de Franse Revolutie. De ideeën van absolutisme en aristocratie ruimden plaats voor vrijheid, gelijkheid en broederschap. De Verlichting effende het pad voor een nog grotere omwenteling, de Industriële Revolutie. De mens gaat de natuur naar zijn hand zetten. God wordt gezien als een wispelturige knoeier, die zich vooral in rampspoed specialiseert. De mechanisering (en later de automatisering) van de arbeid onderwierpen de mens- arbeider aan de machine. Het gedrag van de mensen werd bijgestuurd om met de machines te kunnen samenwerken. De scherp afgelijnde arbeidsindeling van een ploegenstelsel is daarvan een perfecte illustratie.

Het einde van de homo faber?

De noodgedwongen verbetering en optimalisering van het productieproces stimuleerde wetenschap en technologie. Het automatiseren van de productie nam navenant toe. Automatisatie houdt in dat menselijke activiteit door de machine overgenomen wordt. In die zin neemt men graag het woord “robotisering” in de mond. Men kent de robot als een automaat met menselijke vormen en bewegingskenmerken (naar het werk van de Tsjechische schrijver Karel Čapek). Vandaag de dag staat de term “robot” voor een “zelfstandig” werkende machine. Die machine kan zeer klein zijn (nano-robots, bv. kleine automaten die op het niveau van de menselijke cellen werken) of zelfs virtueel zijn (de bots, robots in de vorm van software die op het internet werken). De meeste robots hebben meer gemeen met insecten dan met mensen. De term “robotisering”, als beeldspraak voor het verlies aan banen door automatisering, is daarom slecht gekozen. Het overbodig maken van de mens in het arbeidsproces is per definitie in het kapitalisme ingebed

(Cfr. Het Kapitaal van Karl Marx). Automatisering is een middel om dat streefdoel te bereiken.

De digitale evolutie

Het digitaliseren, het automatiseren van de menselijke handelingen is het verderzetten van de Industriële Revolutie. De opgang van de digitale systemen is dus geen revolutie, eerder een evolutie. De digitale ontwikkelingen legden de basis voor nieuwere en snellere communicatiemogelijkheden. Het internet, waar de mens vrij door de aangeboden inhoud kon bladeren, werd door de digitale communicatie mogelijk gemaakt. Het oorspronkelijke internet was een communicatiemedium waar mensen informatie beschikbaar stelden om door andere mensen gelezen te worden. Men typeert dat als mens tot mens communicatie. Meer en meer zal het internet gebruikt worden voor machine tot machine-communicatie (M2M ofwel machine to machine-communication). Machines maken informatie beschikbaar, andere machines zullen ze lezen en verwerken. Deze technologie (IoT : Internet of Things) is het nieuwe speeltje om het kapitaal van de aandeelhouders te laten aandikken.

De mens in het gareel van de machine

De industriële ontwikkeling is een tweeslachtig verhaal. Enerzijds maakte het de mens onafhankelijker van de wispelturige natuur, anderzijds werd de mens de slaaf van zijn machines (de auto en de multimedia zijn daar mooie voorbeelden van). In het zog van die evolutie, voltrok zich een ongeziene kapitaalsaccumulatie. De macht van de multinationale ondernemingen oversteeg die van de plaatselijke democratisch verkozen staat. De meeste politieke partijen aanvaardden stilzwijgend dat democratisch deficit. De Westerse democratie is als een hoer die haar benen spreidt voor de grote conglomeraten.

Klonters in het digitale landschap

Dat is het landschap waarin de digitale evolutie zijn bedding vindt. De Amerikaanse multinationale bedrijven Microsoft, Google, Apple, Facebook domineren de markt van de digitale dienstverlening voor de burger. (In België draaien 94% van de computers Microsoft-Windows-software, 5% zijn Mac's van Apple en iets minder dan 1% van de computers lopen op vrije software. Bij het doorzoeken van het internet wordt ruim 90% van de diensten van Google gebruik ge-

maakt). Bij de smartphones zwaaien Apple (iPhone) en Google (Android) de scepter. Het arrogante Microsoft dacht dat het publiek slaafs de Windows-software op zijn smartphone zou accepteren, maar het zag zijn marktaandeel, ondanks enkele berekende machinaties (het opkopen van Nokia) van jaar tot jaar slinken.

De gebonden burger

De grote spelers in het digitale landschap zijn van elkaar beducht. Het is goed dat er de laatste jaren wat concurrentie gekomen is. Bij de aanvang van deze eeuw was Microsoft heer en meester in deze markt. Het is opvallend in deze wereld dat nieuwe bedrijven zeer snel opkomende markten gaan domineren. Eind de jaren 90 stond Google nog in zijn kinderschoenen. Tien jaar geleden waren Facebook & Twitter nog grote onbekenden. De meeste burgers zijn zeer slaafs deze giganten genegen. Er vallen kenmerken van een verregaande indoctrinatie van de bevolking te zien. Een mooi voorbeeld van die onbewuste slaafse afhankelijkheid aan een Amerikaanse multinational viel dit jaar in het OCMW van Kortrijk te bewonderen. Men besliste om jaarlijks Microsoft met € 88.000 te gaan sponsoren. Een raadslid van Groen had daar bedenkingen bij. Het OCMW gaf toe de alternatieven niet serieus onderzocht te hebben en stelde ter verdediging: "Ervaring bij instroom leert dat nieuwe medewerkers tijdens hun schoolse loopbaan en in andere, eerdere professionele omgevingen, in veel gevallen exclusief in aanraking kwamen met Microsoft-producten".

I-Newspeak en zijn Pavlov-letters

Die laatste zinsnede bevestigt hetgeen al jarenlang bekend is: het onderwijs fungeert als een exclusief opleidingscentrum voor het promoten en indoctrineren van de producten van de multinationale bedrijven. De Windows-zombies die de schoolpoorten verlaten zijn talrijk en hebben al een volledige generatie aangetast. Het is dus niet te verwonderen dat gemeentebesturen in hetzelfde bed ziek zijn. Zo valt in de stadskrant van Kortrijk volgende titel te lezen: "@llemaal Digitaal, een verhaal voor jong en oud". (Bemerk de "@" of soms de "e-", "i-" of "#". De digitale Pavlov-letters). Waarom wil Kortrijk de digitalisering promoten? Welk belang heeft men daarbij? De vraag zou eerder moeten zijn "Welk maatschappelijk belang wordt daar mee gebaat?" Wie het programma doorneemt kan nagaan dat de

deelnemers de vloer aangeveegd worden met de typische propaganda van de Amerikaanse Digitale Consortia. Over het belang van vrije software, open standaarden, de inspraak van de burger in het digitale plaatje wordt niet gerept. Enfin, de gemeentebesturen in het gareel van de ondemocratische Amerikaanse multinationale ondernemingen. Als dat later geen historische voetnoot wordt in de annalen van onze tijd! Het behoort tot de NewSpeak (Cfr. 1984 van George Orwell) om een tekstdocument een Word-document te noemen, een werkblad als een Excel-formulier te betitelen, een presentatie gaat als een PowerPoint door het leven en wie iets wil opzoeken gaat blijkbaar googelen.

Het totalitaire gezichtenboekje

Het kan nog erger. Een mooi voorbeeld van een totalitair regime is bijvoorbeeld Facebook. Facebook bestaat bij de gratie van de inbreng van informatie door zijn gebruikers. Facebook wordt automatisch eigenaar van deze informatie (stel je voor dat het geld dat je bij de bank binnenbrengt, eigendom van de bank wordt). De gebruiker heeft geen enkele inbreng over wat het bedrijf met die informatie aanvangt. Facebook bepaalt zelf wie wat mag publiceren. Alles wat niet strookt met de moraal of ethiek van het bedrijf wordt geblokkeerd. Facebook is een aanfluiting van een vrije informatiegaring op het internet. Alleen maar leden krijgen toegang tot de informatie. Vrije mensen, die geen lid willen worden van deze ondemocratische organisatie, worden de toegang ontzegd. In essentie is dat geen probleem, maar tal van organisaties delen data via Facebook-pagina's. In die zin dwingen ze geïnteresseerden lid te worden van een totalitaire organisatie.

De onderworpen burger

In de digitale wereld vind je vaak het volgende patroon terug: "De gebruiker legt onbewust gedragsregels (software) aan de andere mens op". Hij of zij legt de andere mens de gebruiken op die hem/haar door de digitale mastodont werden opgelegd. De ontvanger van een boodschap of document wordt met zachte dwang geacht dezelfde software als die van de afzender te hebben. De digitale gebruiker is een verlengstuk geworden van de producent. De digitale geest heeft veel weg van een godsdienstige acoliet. Het wordt tijd om een vrijzinnige digitale mentaliteit in het leven te roepen! Bevrijd ons van Microsoft, Google, Apple, Facebook, Twitter en andere digitale onderwerpingen.

Zondag 11 december

En de 7e dag is er het woord

Pascale Feys en Nico Paelinck

Pascale Feys en Nico Paelinck komen ons vertellen hoe de stad Koksijde omgegaan is, en nog steeds omgaat, met de vluchtelingenproblematiek.

Het vluchtelingenprobleem beheerst onze maatschappij. Mensen op de vlucht voor geweld in hun eigen omgeving; dat zou niet mogen bestaan. We moeten, naast het zoeken naar oplossingen voor de oorzaken van dit probleem, oog hebben om de gevolgen van het vluchten op te vangen.

In Kortrijk worden een aantal vluchtelingen opgevangen. Maar Koksijde kreeg een echt opvangcentrum. De - voor een stuk leegstaande - kazerne op de luchtmachtbasis is voor de opvang van grotere groepen een tijdelijke, 'betere oplossing'. Een dergelijke grote groep mensen herbergen heeft echter veel meer implicaties op de omgeving dan we op het eerste zicht zouden zien.

Deze implicaties zijn er op verschillende domeinen: hoe gaat een stad om met deze 'plotse' aangroei van hun bevolking? Hoe gaat de bevolking zelf hier mee om? Hoe kan men zo een diverse groep mensen 'harmonieus' samen laten leven? In de groep vluchtelingen zijn er ook verschillende meningen en gevoelens. Hoe kunnen we die echte cultuurshock opvangen? Zowel voor de vluchtelingen als voor de mensen hier? En dan is er nog het veiligheidsthema. Hier gelden andere wetten als in de thuislanden, ook onder elkaar. Voor een aantal onder hen zijn er in hun land geen democratische wetten en regels. Voor Koksijde komt dan nog de nabijheid van de Franse grens erbij. Frankrijk waar enkele kilometers verder Calais is. De plaats waar velen de oversteek naar Groot-Brittannië wagen. Calais waar de 'jungle' is, een mensonterende omgeving waar duizenden verblijven.

Pascale Feys is de secretaris van het Sociaal Huis (OCMW) in Koksijde en Nico Paelinck is de korpschef van de lokale politiezone. Beiden zijn van heel dichtbij de vluchtelingenproblematiek betrokken. Zij zijn als geen ander dan ook dé gepaste personen om hierover te komen vertellen.

Laat je even weten of je naar deze 7e dag komt?

Datum: 11 december

Aanvang: 11.00 u

Waar: vc Mozaïek, Overleiestraat 15a, 8500 Kortrijk

Organisatie: Humanistisch Verbond Kortrijk, hv.kortrijk@skynet.be, 0486/312897

Start: dinsdag 27 september

Wetenschapscafé Kortrijk

Wetenschappers over werk en passie

Wetenschapscafés brengen wetenschap tussen pot en pint. Maatschappelijk relevant, actueel of fascinerend. Voor iedereen met een gezonde dorst naar kennis!

Geen aula, geen monoloog, geen overdonderende presentaties, geen klassiek debat, geen academische sfeer maar wel wetenschappers, verbonden aan de Associatie Universiteit Gent, die gemoedelijk vertellen over hun werk en hun passie. Zowel harde als zachte wetenschappen komen aan bod.

De moderator van dienst biedt het publiek ruimschoots de kans om vragen te stellen. Als je ze liever niet luidop stelt, schrijf je jouw vraag op een bierkaartje en speel je dit door...

Het komend wetenschapscafé valt op dinsdag 29 november 2016 (19u45) en gaat over 'Stralingen en gezondheid'.

Noteer ook dinsdag 14 februari 2017: Allergie. Iedereen allergisch?

Meer informatie: www.wetenschapscafe.be/nl/kortrijk.

Inkom: Het Wetenschapscafé Kortrijk is gratis. Inschrijven is niet nodig.

Wil je als eerste op de hoogte zijn over de concrete inhoud en de gasten die wij ontvangen?

Teken in op de nieuwsbrief: www.wetenschapscafekortrijk.be

Het wetenschapscafé is een initiatief van de cel wetenschapscommunicatie van de Associatie Universiteit Gent, en wordt ondersteund binnen het Actieplan Wetenschapscommunicatie van de Vlaamse overheid.

VC Mozaïek vzw en Vormingplus M&Z West-Vlaanderen zijn medeorganisator voor de Kortrijkse wetenschapscafés.

Vrijdag 18 november 2016

De kinderen van Herakles

Toneelvoorstelling door het Nieuwpoorts Pan-Theater in een bewerking en regie van Paul Houwen.

'De Kinderen van Herakles' van de Griekse tragedieschrijver Euripides werd geschreven in de vijfde eeuw voor onze tijdrekening.

Herakles is een halfgod die in Argos woont, een stadstaat in de Peloponnesos op het Griekse vasteland. De koning van Argos, Eurystheus, is jaloers op de legendarische kracht en slimheid van Herakles (in het Frans Hercule). Na de dood van Herakles zint koning Eurystheus op wraak: hij straft de kinderen van Herakles door ze uit Argos te verbannen. Ze vluchten onder begeleiding van Iolaos, de beste vriend van Herakles, en Alcmena, de moeder van Herakles. Deze treurige groep politieke vluchtelingen wordt nergens geaccepteerd. Uit elke stadstaat van Griekenland worden ze weggejaagd. Het toneelstuk begint op het moment dat ze aankomen in Marathon dat toen samen met Athene een confederatie vormde.

Voor de koning van Athene is de situatie duidelijk: hij vindt het zijn ethische plicht de vluchtelingen te accepteren...

Het stuk is bijzonder actueel: de kijker interpreteert de hele tijd het oude verhaal in een hedendaagse context. Doordat men zoveel dingen op het toneel ziet, die we ook vandaag in de journaals zien, kijkt men op dubbel plan. Het is een eigenaardige situatie: het PanTheater doet niet aan politiek theater, maar speelt een klassiek stuk. De toeschouwer maakt voortdurend connecties met het heden en doet daardoor zelf aan politieke interpretatie...

Acteurs: er staan 10 acteurs en 7 kinderen op het toneel. Er wordt ook live muziek gemaakt en gezongen.

Wanneer: vrijdag 18 november

Aanvang: 20u – deuren open om 19u30

Duur: het eerste deel duurt 50 minuten - na de pauze nog 40 minuten

Waar: Grote zaal VC Mozaïek (Overleiestraat 15a, Kortrijk)

Tickets: €10,00 (leden Mozaïek en/of huisvereniging) / €12,00 (niet leden)

Reserveren kan via 056 37 16 15 / vc.mozaiek@skynet.be

Organisatie: August Vermeylenkring, Humanistisch Verbond, Oudervereniging voor Moraal, Polyfinario, Uitstraling permanente Vorming, Willemsfonds, HuisvdMens Kortrijk & VC Mozaïek (met steun van IMD West-Vlaanderen)

Zondagavond 27 november 2016

Jazz Op Zondag

Superior Dance Band in Mozaïek.

Op zondag 27 november is wordt de Superior Dance Band versterkt met Sammy Rimington. Wie er eerder bij was, weet wat te verwachten: pure klasse!

In december valt de jazzavond niet op de laatste zondag, maar op 18 december. Dit jaar geen kerstgedoe maar een heuse New Orleans Show met muziek, dans en zang...

Noteer ook maar volgende data in jullie maagdelijke 2017-kalender. De precieze invulling horen jullie later wel. Zondagen 29 januari, 26 februari, 26 maart, 30 april, 28 mei, 25 juni, 24 september, 29 oktober, 26 november en 17 december.

Tijdstip: de concerten beginnen steeds om 19u
deuren: vanaf 18u30

Prijs: € 5,00/concert (gratis voor de leden van de Superior Jazz Club).

Organisatie: VC Mozaïek i.s.m. Superior Jazz Club

Wat had je gedacht?

Fatsoen en gezag

Ik weet niet hoe het bij u gesteld is, maar in mijn jonge jaren, toen vrijheid nog een feest was en het vrije denken alles scheen te kunnen oplossen, was ik een zeer koele minnaar van gezagsverhoudingen tussen mensen. Ouders, oudere mensen in het algemeen en *à la limite* leraren, daar kon ik me enig gezag bij voorstellen, ik stelde me daar weinig vragen bij. Maar openbare gezagdragers, daar stond ik ronduit argwanend tegenover en in het bijzonder agenten van politie hadden het bij mij verkorven, gewoon omdat ze “de politie” waren met uniformen en knuppels en cellen. Menig rotje of voetzoeker heb ik ze toegeworpen en een keer kreeg ik een stoot te verwerken van een gummiknuppel, wat de liefde voor het uniform niet ten goede kwam. Het was op de Leiebrug, weet ik nog precies. Minder precies staat me de aanleiding voor de betoging voor de geest. Heerlijke tijd en kenners noemen het ook wel de tijdgeest van toen. Maar ergens diep in mijn hart, om met Jo Leemans te spreken, wist ik dat er gezag nodig was.

Niet zoveel later, dat realiseer ik me nu, begon het me te dagen dat er niet alleen enige orde moet heersen maar ook een vorm van algemeen fatsoen. Althans als we willen vermijden dat we mekaar vrolijk de hersenen inslaan, elkaars vrouwen ontvoeren en louter voor de lol huizen in brand steken. Zeer geleerde dames en heren konden me dat tot in het kleinste detail uitleggen en ik kende ook hen steeds meer gezag toe, ze waren nogal overtuigend. We noemen ze wetenschappers. En meteen werd het ook zonneklaar dat ordening ook gezag veronderstelt, bij voorkeur democratisch verworven. Zo wordt een mens stilaan volwassen, denk ik.

Weer andere geleerde vrouwen en mannen, deze keer rechtsfilosofen en sociologen, onderstreepten dat de wet-

ten, hoe vernuftig ook uitgewerkt, noodzakelijkerwijs moeten berusten op een algemeen gevoel van billijkheid onder de bevolking. Politici noemen dat graag een draagvlak en onderstrepen dat voor heel wat verzuchtingen wel oplossingen bestaan, maar dat er geen draagvlak voor is, al bedoelen ze dan vaak dat er geen geld voor is. Zo kennen we ze wel.

Dat gevoel van billijkheid waarop gezagdragers rekenen, lijkt *en stoemelings* weg te zijn gesijpeld. Gezagdragers worden langs alle kanten onder vuur genomen. Iedere politiemans die een misdrijf vaststelt, wordt verrot gescholden, als hij al niet van willekeur of van racisme wordt beschuldigd - niet dat er in het korps net zoals in de ruime samenleving geen racisme zou heersen, maar dat is een ander verhaal. Rechters worden bedreigd, zowel verbaal als fysiek. Examenuitslagen, waarvan ik uit ervaring weet hoe zorgvuldig die tot stand komen, worden steeds meer betwist en docenten en professoren worden ook al fysiek aangevallen. Dokters en apothekers moeten barrières opwerpen tegen patiënten aan wie een attest of een geneesmiddel werd ontzegd. Verpleegkundigen worden aangevallen door patiënten en hun familieleden. Grote bevolkingsgroepen lijken zich op elk moment van de dag verongelikt te voelen en werken dat niet enkel uit op gezagdragers, maar nu dus ook al op zorgverstrekkers, waarvoor respect dat voortvloeit uit het fatsoensgevoel, verschuldigd is. Of zelfs op postbodes, buschauffeurs en kassiersters, die gewoon hun werk doen.

De teloorgang van dat algemeen gevoel van billijkheid, een houvast waarmee ik -ik beken het zo stilaan met schaamteben opgegroeid, leidt ook tot een ander fenomeen, waarmee ik me, het zal de leeftijd zijn, moeilijk kan verzoenen. Mensen zetten in de dagelijkse omgang elk gevoel van redelijkheid en fatsoen opzij. Het gevoel van ‘Wie doet me

wat?' lijkt nu wel de norm. Vrijheid lijkt wel bandeloosheid geworden. De voorbeelden zijn legio, u kunt er ongetwijfeld nog meer opnoemen dan wat ik hierna aanhaal.

Ik zie dat op bus en tram niemand nog rechtstaat voor een oudere of een gehandicapte. Niemand, behalve jonge allochtonen, als ik dat woord nog even mag gebruiken.

Voordringen in de wachtrij aan de kassa is schering en inslag. Fietzers, de lievelingen van de wetgever, racen ongegeneerd op voetpaden.

Ook weer fietsers, het zijn misschien andere, stallen even ongegeneerd hun fietsen op een hellend vlak bij een ziekenhuis, zodat rolstoelgebruikers er niet meer bij kunnen.

Vooral oudere mensen proppen hun huisvuil in de vuilnisbakjes op straat, zodat de omgeving ervan vol blikjes en verpakkingen ligt.

Hondenbezitters laten hun lievelingen met graagte in bloempakjes defeceren.

En ik wil de talloze mensen de kost niet geven, die ten onrechte rondrijden met een gehandicaptenkaart.

Kleine ergernissen, zult u zeggen. Maar ze zijn veelzeggend voor het verlies aan fatsoen. Twee humanisten uit de zestiende eeuw, we kunnen ze allicht als voorbeeld nemen, hadden het er al over. Michel de Montaigne beschrijft en verwerpt in zijn *Essais* onder meer de kleine ergernissen die het samenleven bemoeilijken. Zijn boezemvriend Etienne de la Boétie schreef een opstel over *la servitude* volontaire, de vrijwillige onderwerping aan het gezag. Het waren beiden fatsoenlijke mensen. De Chinese econome Yuemei Ji vertelt in een recent Humo-interview dat een van de eerste dingen die haar hier opvielen het feit was dat Belgen hun afval sorteren en daar ook nog voor betalen, ze ziet dat als een positief teken.

In een recente enquête (ik neem deel aan een aantal panelen, wellicht uit goed fatsoen, al moet u zich daarbij niet te veel over mij voorstellen) werd gepeild naar de voorkeur die je had over de ingesteldheid van de overheid: moest die overheid je behandelen als een burger of als een klant? Een vreemde tegenstelling, lijkt me, ik denk dat ik me als een burger moet gedragen en dat de overheid me als een goede klant moet behandelen, beide behoren tot het goed fatsoen.

Tot slot: natuurlijk gedragen velen zich behoorlijk en verkopen ze daarnaast ook nog azalea's voor Kom op tegen Kanker, bakken ze cupcakes ter ondersteuning van het Alzheimeronderzoek, schrijven over naar de Hartstichting of bezoeken oude besjes in het rusthuis. Maar wat ik hierboven heb beschreven, is ook de werkelijkheid en ik vind dat we daar best iets aan doen

Maar pas goed op als je ergens een opmerking over maakt, je kan de volle laag verwachten.

Activiteitenkalender

ORGANISATIE

TIJDSTIP

ACTIVITEIT

PLAATS

NOVEMBER 2016

NOVEMBER 2016

HV KORTRIJK

Donderdag 03 om 19.30u

Zahir, praten over de dingen des levens. Inl: JC Staels, jc.staels@hotmail.com

Mozaïek

ANTIPODE

Vrijdag 04 om 20.00u

Reiscafé

Mozaïek

AVK + WILLEMSFONDS WAREGEM

Vrijdag 04 om 20.00u

Wim en Trui Chielens, kinderen van de frontstreek, brengen verteltheater met een vleugje muziek

Poincaré

KUNSTKRING DE GEUS

Zondag 06 om 10.45u

Opening tentoonstelling Robert Delbare: pyrogravures

De Geus

MOZAÏEK + UPV

Dinsdag 08 om 14.30u

UPV-lezing: 'Macht en onmacht' door Tinneke Beeckman

Mozaïek

POINCARÉ

Woensdag 09 om 14.00u

Kaarting S-plus in Poincaré

Poincaré

DE GEUS

Donderdag 10

Geuskeskwis

De Geus

MOZAÏEK; VORMING+; BIB

Woensdag 16 om 19.30u

Vrijspreek, de erfenis van de Verlichting (3/4): " Verlichting en fundamentalisme" met Barbara Verdonck

Vorming+

POINCARÉ

Woensdag 16 om 20.00u

Filo met Brecht Decoene: 'Kritisch nadenken over alternatieve geneeskunde'

Poincaré

HVDM KORTRIJK

Woensdag 16 om 20.00u

Lotgenotengroep " Jongeren en verlies"

Hvdm Kortrijk

POINCARÉ

Vrijdag 18 om 17.00u

Filopub illusies met Illusionist Tayson Peeters en filosoof Maarten Boudry

Poincaré

VRIJZINNIG KORTRIJK

Vrijdag 18 om 20.00u

Gemeenschappelijke activiteit Kortrijkse vrijzinnige verenigingen: Pantheater met 'De Kinderen van Herakles'

Mozaïek

POINCARÉ

Zaterdag 19 om 20.30u

CD-Release Jazz-zangeres Lorena Del Mar

Poincaré

DE BEZATSE

Zon 20/11-11/12 om 11.00u

Wintercafé: een gezellige babbel met een aperitiefje en een hapje

De Bezatse

DE BEZATSE

Zon 20/11-11/12 om 14.00u

Tentoonstelling Christiane Vandamme en Mady Herman

De Bezatse

POINCARÉ

Zondag 20 om 11.00u

Crea met Conny

Poincaré

POINCARÉ

Maandag 21 om 18.30u

Kingcompetitie

Poincaré

MOZAÏEK

Zondag 27 om 19.00u

LaatstezondagConcert van The Superior Dance band: Sammy Rilmington

Mozaïek

MOZAÏEK; HOWEST; VORMING+

Dinsdag 29 om 19.45u

Wetenschapscafé: 'Straling en gezondheid'

Mozaïek

POINCARÉ

Woensdag 30 om 14.00u

Poinkaarters

Poincaré

POINCARÉ

Woensdag 30 om 20.00u

Filo met Brecht Decoene: 'Kritisch denken over onzin op het internet'

Poincaré

DECEMBER 2016

WILLEMSFONDS KORTRIJK

Donderdag 01 om 19.00u

Voordracht door Herman Decroo

Mozaïek

ANTIPODE

Vrijdag 02 om 20.00u

Reiscafé

Mozaïek

AVK WAREGEM + JUMP

Zaterdag 03 om 14.00u

Finissage tentoonstelling Cea met Corry: werken van het Joelfeest

Poincaré

POLYFINARIO

Zaterdag 03 om 18.00u

De grote Polyquyz

Mozaïek

KUNSTKRING DE GEUS

Zondag 04 om 10.45u

Opening tentoonstelling Pol Gheysens: tekeningen, schilderijen en sculpturen

De Geus

MOZAÏEK; VORMING+; BIB

Woensdag 07 om 20.15u

Vrijspreek, de erfenis van de Verlichting (4/4): "de seculiere samenleving" met Patrick Loobuyck

Vorming+

HV KORTRIJK

Donderdag 08 om 19.30u

Uitzonderlijk: Zahir, praten over de dingen des levens. Inl: JC Staels, jc.staels@hotmail.com

Mozaïek

**FILOSOFIEEREEKS
KRITISCH OMGAAN MET...**
een organisatie van UPV

26/10/16 Samenwerkingstheorieën
16/11/16 Alternatieve geneeskunde
30/11/16 Zin/onzin op het internet
11/12/16 Filosoferen kan je leren

Telkens om 20u, 11/12 om 11u
met Brecht Decoene
in VC Poincaré - Stormstraat 137/16, Waregem
Inschrijven via info@poincare.be
15€ voor de cyclus / 7€ per avond
Incl. HVV-Waregem
Gratis voor leerlingen niet-confessionele academie en
Gratis syllabus bij deelname

de mens en nu
HVV
Poincaré
West-Vlaanderen

HV KORTRIJK	POINCARÉ	Donderdag 08 om 19.30u	Uitzonderlijk: Zahir, praten over de dingen des levens. Inl: JC Staels, jc.staels@hotmail.com	Mozaïek
	POINCARÉ	Vrijdag 09 om 19.00u	Jump jongerenwerking	Poincaré
	MOZAÏEK; GBBK	Zaterdag 10 om 19.00u	Optreden Groeninge Big Band Kortrijk	Mozaïek
HV KORTRIJK	POINCARÉ	Zondag 11 om 11.00u	En de 7e dag is er het woord: Pascale Feys en Nico Paelinck over de vluchtelingenopvang in Koksijde	Mozaïek
	POINCARÉ	Zondag 11 om 10.00u	Filo met Brecht Deceene: Zelf filosoferen kun je leren	Poincaré
	POINCARÉ	Zondag 11 om 14.00u	Repaircafé	Poincaré
	MOZAÏEK + UPV	Dinsdag 13 om 14.30u	UPV-lezing: 'Wiskunde als natuurverschijnsel' door Rik Verhulst.	Mozaïek
	POINCARÉ	Woensdag 14 om 14.00u	Kaarting S-plus in Poincaré	Poincaré
HVDM KORTRIJK	POINCARÉ	Woensdag 14 om 20.00u	Lotgenotengroep "Jongeren en verlies"	Hvdm Kortrijk
HVDM KORTRIJK	POINCARÉ	Donderdag 15 om 20.00u	'Warme winteravond rond verlies en herstel' met Vincent Leus.	Theoria OLVstraat
OMV KORTRIJK	POINCARÉ	Zaterdag 17 om 14.00u	Winterfeest voor de kleintjes	Mozaïek
DE BEZATSE	MOZAÏEK	Zondag 18 om 16.00u	Joelfeest: afscheid van 2016 en klinken op 2017 met een hapje en een drankje	De Bezatse
	POINCARÉ	Zondag 18 om 19.00u	Laatste zondagconcert van The Superior Dance band: Eindejaarsconcert	Mozaïek
	POINCARÉ	Maandag 19 om 18.30u	Kingcompetitie	Poincaré
	POINCARÉ	Woensdag 28 om 14.00u	Poinkaarters	Poincaré
		JANUARI 2017		
KUNSTKRING DE GEUS	MOZAÏEK	Zondag 08 om 10.45u	Opening tentoonstelling Beritos (Gilbert Vangampelaere): kleurrijke en abstracte vormen	De Geus
AVK KORTRIJK	MOZAÏEK	Donderdag 12 om 19.00u	Voordracht 'Prostitutie in WO I' door Greet Verschate	Mozaïek
	MOZAÏEK	Zondag 22	Nieuwjaarsreceptie van Mozaïek	Mozaïek
		Zondag 29 om 19.00u	Nieuwjaarsconcert Superior dance Band	Mozaïek
		FEBRUARI 2017		
KUNSTKRING DE GEUS	POINCARÉ	Zondag 06 om 10.45u	Opening herdenkingstentoonstelling John Maes	De Geus
	MOZAÏEK; MUZIEKCENTRUM TRACK	Donderdag 16 om 20.00u	Filosofiecyclus: Johan Blommaert	CC De Schakel
	AVK KORTRIJK	Dinsdag 21 om 20.15u	ComedyTrack on Tour: Erhan Demirci & Raf Coppens	Mozaïek
	MOZAÏEK	Donderdag 23 om 19.00u	Voordracht over Breughel door Armand Sermon	Mozaïek
		Zondag 26 om 19.00u	Mardi-gras concert van de Superior Dance Band	Mozaïek

<p>De Geus Koning Leopold III-plein 71 8530 Harelbeke 056 72 81 72 www.vcdegeus.be Zondag van 10.00u tot 13.00u elke donderdag om 19.00u PingPong</p>	<p>VC Mozaïek Overleiestraat 15a 8530 Kortrijk 056 37 16 15 www.vcmozaiek.be info@vcmozaiek.be</p>	<p>De Bezatse Vaubanstraat 8b 8930 Menen 056 51 90 70 info@debezatse.be www.debezatse.be</p>	<p>VC Poincaré Stormestraat 131/20 8790 Waregem www.vcpoincare.be info@vcpoincare.be Zondag van 10.30u tot 13.30u Praatcafé 1ste en 3de vrijdag van de maand jongerenpraatcafé</p>	<p>OMV-Avelgem Achterhoek 17 8581 Waarmaarde 056/64.64.39 ovm.avelgem@scarlet.be www.ovm-avelgem.be</p>
---	---	---	--	--

Wie hoorde nog nooit van Jean Moulin?

Tijdens onze recente zwerftocht door Zuid-Frankrijk reden we over de route Jean Moulin, kwamen we in parken Jean Moulin, voorbij scholen Jean Moulin, en hoorden we dat er zelfs een universiteit in Lyon naar hem genoemd wordt. Zijn as is bijgezet in het Parijse Panthéon, als één der “grote mannen van de Republiek”, naast Voltaire en Victor Hugo. In Zoeklicht was er nog nooit aandacht voor die man, maar al enkele keren kwam Stephane Hessel (Verontwaardig u, Engageer u) hier ter sprake, in feite wel één van de geestelijke zonen en testamentuitvoerders van Jean Moulin.

Er zijn films, er bestaan boeken, en in Frankrijk wordt Jean Moulin overal in ere gehouden, vooral in het zuiden. In het bijzonder in de Alpilles, de golvende streek ten zuiden van Avignon, tussen Saint-Andiol en Salon (de Provence). De Nationale 7 is de “oude grote baan” van Parijs over Lyon en Avignon naar de Italiaanse grens in Menton. Tussen die twee hoger genoemde gemeenten, werd de Nationale 7 zelfs omgedoopt tot de route de Jean Moulin, route de la Liberté. Dat was ook de weg die Jean volgde toen hij in de regio gedropt werd. De familie Moulin komt uit Saint-Andiol, en ook Jean verbleef er vaak. En in elk dorp in die streek is er ergens een park of een plein of een straat of een standbeeld naar hem genoemd... Dat moet wel een buitengewoon man geweest zijn. Maar wie was Jean Moulin nu ook al weer, en wat deed hij precies?

Wie was Jean Moulin nu ook al weer?

Hij werd geboren in het laatste jaar van de 19de eeuw, op 20 juni 1899, in het zuidelijk Béziers. Na zijn middelbaar (en een kort intermezzo in het Franse leger) werd hij een schitterende rechtenstudent aan de universiteit van Montpellier. Waarna hij onmiddellijk een administratieve carrière op hoog niveau aanvatte in de departementale bestuursorganisaties, zoiets als onze provinciebesturen, maar dan merkkelijk groter. Op alle niveaus werd hij verreweg de jongste ooit, in 1939 prefect (= departementshoofd) van een Frans departement, met name in Chartres. Maar de jonge Moulin was een radicale socialist. Aanhanger van de linkse volksfrontregering in 1936, en -tegen de Franse regering in- steungever aan de Spaanse republikeinen die streeden tegen de oprukkende fascistische gewapende bendes van Franco. Van bij de Duitse inval in Frankrijk kwam hij natuurlijk in botsing met de collaborateursregering van Pétain... Toen hij verplicht werd alle communistische burgemeesters en andere linkse verkozenen te ontslaan en hij dat carrément weigerde, werd hijzelf uit zijn functie ontheven. We schrijven: 2 november 1940.

Vanaf die dag besteedt hij zijn tijd aan de verzetsgroepen in het zuiden. Hij bezoekt ze, spreekt met de verantwoordelijken, en brengt ze samen. Een heel groot deel van dat verzet, dat - naar het voorbeeld van de Gaulle zelf - was opgebouwd uit oude adellijke elementen en uit zonen van industriëlen, waren attentisten, afwachters, die wachtten tot de

bondgenoten Frankrijk zouden komen bevrijden. De vraag wie na de oorlog de ‘schone postjes’ van ministers en departementshoofden, zou bezetten, was voor hen de belangrijkste vraag. Voor Jean Moulin betekent ‘het verzet verenigen’ in de eerste plaats aan de communisten en hun talrijke organisaties (zoals het F.T.P., de Franse vrijsschutters en partizanen...) de plaats te geven die ze verdienden. De rechtse verzetsleider kolonel Rémy had het al erkend, hij schrijft in zijn mémoires: “In 1942... was het F.T.P. de enige gewapende clandestiene organisatie, die efficiënt vocht tegen de Duitsers...”. Zie voetnoot 1. Een klein jaar later, in september 1941, trekt Jean nadat hij een beslissende rol gespeeld had in het verenigen van het verzet het zuiden, naar Londen. Daar volgt hij militaire training en komt er herhaaldelijke keren in contact met de Gaulle. Op oudejaarsavond 31.12.1942 werd Moulin boven de streek van zijn familie, de Alpilles, per parachute vanuit Groot-Brittannië terug in Frankrijk gedropt. Nadien gaat hij nog enkele keren terug naar Londen, legt er steeds nauwere contacten met de Gaulle. Op basis van wat hij deed vanaf eind 1940 werd hij telkens met hogere opdrachten belast. Uiteindelijk werd hij oprichter en erkend leider van de CNR, Conseil Nationale de la Resistance (=de nationale verzetsraad) als niet-militaire afgevaardigde van de Gaulle voor het hele land. Met die opdracht arriveert Jean Moulin op 30 maart 1943 in Parijs.

Jean Moulin was een geschikte man voor die opdracht. Hij had in het zuiden bewezen een schitterende organisator

te zijn, hij had genoeg autoriteit om het burgerlijke verzet aan zich ondergeschikt te maken, en door zijn opvattingen en zijn daden kreeg hij het volle vertrouwen van de communistische leiders. De anti-communistische krachten moesten zich neerleggen bij de rol van de communisten in het verzet in het hele land. De CNR leidde het verzet in al zijn aspecten, de inlichtingsdiensten, het droppen van parachutisten achter het front, de bevoorrading van het verzet met wapens en geld uit Groot-Brittannië, de inzet van vele tienduizenden maquisards, het ontregelen van het collaborerende Franse Pétain- en bezettingsapparaat...

Het verzet kostte mensenlevens, zeker, maar dankzij die strijd kon de bevrijding van Frankrijk zonder al te veel slachtoffers en vernielingen gebeuren. Parijs werd door het verzet bevrijd, en het Duitse leger trok zich in spoed terug, zonder de tijd te krijgen om Parijs en zijn miljoenen inwoners op te blazen... Enkele dagen later kon de Gaulle een redelijk ongeschonden Parijs binnentrekken.

Jean zelf heeft het niet meegemaakt. In juni 1943 werd hij door de Gestapo aangehouden. Hij weigerde ook maar het minste woord te zeggen, en redde daardoor het leven van duizenden én het verderzetten van het verzet, één van de

grondregels van de F.T.P. De Gestapo (Klaus Barbie werd er aangenomen) mishandelde hem zodanig dat hij aan zijn verwondingen bezweek op 08 juli 1943 in de trein die hem naar Duitsland bracht.

Na de heldhaftige dood van hun kopman Max, vervoegden duizenden jonge Fransen de organisaties van het CNR. Stéphane Hessel was zo'n jongere. Geboren met Joodse roots in Berlijn 1917 en met zijn ouders geëmigreerd naar Frankrijk, in 1939 Frans staatsburger geworden. In 1941 werd hij lid van het verzet tegen de nazistische bezetter. Hij deed dat in Groot-Brittannië in het kader van een militaire inlichtingenorganisatie, in 1944 werd hij naar Frankrijk gestuurd om zendapparatuur te verdelen aan het verzet, en na enkele maanden al werd hij zelf opgepakt. Hij werd gevangengenomen door de Gestapo, in het concentratiekamp van Buchenwald gefolterd en ontsnapte op het nippertje aan een executie. Na de oorlog was hij namens de eerste naoorlogse Franse regering die zelf voortkwam uit de CNR in de schoot van de UNO was hij medeopsteller van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948.

10 jaar later was Hessel medeoprichter van de "Club Jean Moulin" samen met onder meer de vroegere secreta-

ris van Jean Moulin. Het doel van die politieke drukingsgroep was om "de democratische waarden van de Conseil Nationale de la Résistance, het levenswerk van Moulin, in ere te houden."

voetnoot 1: bron is Gilles Perrault, La Longue Traque, 1976, le Livre de Poche.

Vrij-Spraak: De Erfenis van de Verlichting (lezingenreeks)

Aan het begin van de 21ste eeuw is er globale onzekerheid, waar hollen we naar toe... en wat heeft deze wereld nodig? De Midden-Oosten-problematiek, de dreiging van terreur, de crisis van de Europese en andere instellingen, de multiculturele samenleving... Tegenover deze onzekerheid worden pleidooien gehouden voor een herwaardering van de Verlichting. In deze reeks kijken vier denkers dwars en kritisch naar wat op ons afkomt en maken de balans op van de erfenis van de Verlichting die Europa heeft gemaakt tot wat ze nu is. En nu?

III

woe 16 november 2016 (19u30)

Verlichting en fundamentalisme

Barbara Verdonck

IIII

woe 7 december 20u15 (20u15 en niet om 19u30!!)

De seculiere samenleving.
Over religie, atheïsme en democratie**Patrick Loobuyck**

Vandaag worden we vooral met de religie geconfronteerd omwille van zijn fundamentalistische uitwassen of omwille van de godsdienstkritiek in het algemeen. Religie fundeert ons maatschappelijke leven niet meer zoals voorheen en is nu een onderwerp van onze vrije keuze. Dit is een effect van de moderniteit en de Verlichting – de emancipatiebeweging van het vrije denken. Maar precies op dit moment, waar de mens zich als autonoom wezen heeft weten te bevrijden van elk bevoogdend (religieus) denken, ontstaat iets nieuws dat de religie opnieuw centraal stelt. Het moslimfundamentalisme is, samen met andere ideologieën van de 20ste en 21ste eeuw, een typisch modern fenomeen. Maar de godsdienst komt niet alleen opnieuw op de voorgrond omdat het fundamentalisme vandaag de islam betreft. De moderne ideologieën, die zich allen tegen de religie hebben afgezet, dragen nog structuren in zich die duidelijk schatplichtig zijn aan de structuren van de monotheïstische godsdienst.

Samenleven in diversiteit is geen gemakkelijke oefening. Daarvoor moet iedereen de morele uitgangspunten van de seculiere samenleving aanvaarden. Dat betekent dat mensen steeds als vrije en gelijke burgers behandeld moeten worden.

In deze lezing zal moraalwetenschapper Patrick Loobuyck de historische en filosofische achtergrond van ons seculier politiek model toelichten en de betekenis ervan uitleggen. Wat bedoelen we met de neutraliteit van de overheid en de scheiding van kerk en staat? Wat verstaan we onder godsdienstvrijheid en vrijheid van meningsuiting?

Er zal niet alleen aandacht besteed worden aan de manier waarop we politiek gezien met diversiteit moeten omgaan, maar ook op welke manier religies en levensbeschouwingen zich aan die seculiere context moeten aanpassen? De discussie over de (on)mogelijkheid van een Euro-Islam is daar een actueel voorbeeld van.

Prijs: €10,00/avond (€32,00 voor de vier avonden)

Locatie: Vormingplus, Wandelweg 11, Kortrijk

Info en inschrijving: www.vormingplusmzw.be | 056-260600

Organisatie: Vormingplus Midden en Zuid West-Vlaanderen, Openbare Bibliotheek Kortrijk & Vrijzinnig Centrum Mozaïek.

B. dubbele H.

Wat voorafging:

Deel I (Begeerte, Afkeer, Verwarring; drie storende emoties); **Deel II** (Geld); **Deel III** (Oorlog).

DEEL IV: VERWARING.

On nous cache tout, on nous dit rien. Plus on informe et plus on n'en sait rien. (Jacques Dutronc; chanteur français)

{“... Heel wat eerlijke jongens... handelden vanuit een kinderlijk geloof aan de eerlijkheid en de waarheidsliefde van de vertellers van zee-verhaaltjes. Maar het romantische leven van de matrozen bestond, altijd, alleen uit onmenselijk hard werken en een beestachtige behandeling”.

Uit **‘Het dodenschip’** (1926) B. Traven’s beroemdste boek. Een Amerikaanse zeeman mist zijn boot in Antwerpen en wordt gedwongen om zonder papieren door verschillende staten van het naoorlogse Europa te zwerven, een speelbal in handen van de naar willekeur handelende autoriteiten. Uiteindelijk komt hij in Cádiz terecht op een gammele boot die tot ondergang is gedoemd omdat de reders er uitsluitend op uit zijn het verzekeringsgeld op te strijken. Niemand van de bemanning heeft papieren, ze zijn al ‘dood’ en vergeten.

De aandacht gestoorde maatschappij

Zit ontspannen op een stoel, voeten plat op de grond, handen in de schoot en de rug recht. Concentreer aandachtig op uw adem: inademen, uitademen; inademen, uitademen, ... doe het drie minuten. U zult merken dat er bijna onmiddellijk gedachten opkomen die u afleiden van uw concentratie. Het is niet te geloven wat een verwarring er in ons hoofd huist.

We hebben vaak dezelfde problemen omdat we als leden van dezelfde maatschappij aan gelijkaardige conditioneringen onderworpen zijn. Onze aandacht is dat op minstens drie manieren.

-1- De **fragmentering** van de aandacht.

ADHD (attention-deficit hyperactivity disorder) en ADD (attention-deficit disorder) zijn een ernstig medisch probleem geworden. Het medicijngebruik voor deze aandoeningen neemt toe ondanks de stijgende zorgen over de neveneffecten.

De IT-revolutie: pc, internet, e-mail, facebook, twitter, Apps, enzovoort stimuleert ons tot een aanhoudend ingeplugd zijn. Zou er bij al die aandacht voor zoveel beschikbare mogelijkheden niet minder aandacht over zijn voor mensen en dingen die echt belangrijk voor ons zijn? Dat geldt ook voor veel andere aspecten van ons leven:

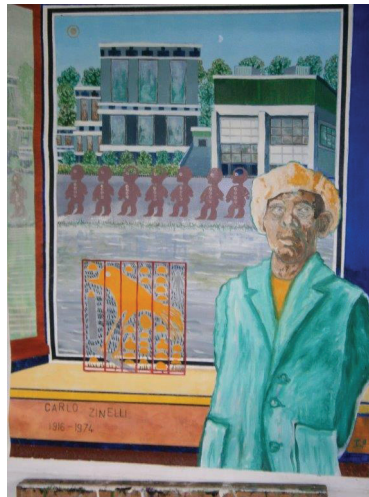
reclame, zappen, de stortvloed aan tijdschriften, videospelletjes, naar hier moeten gaan, daar moeten zijn geweest, met een surfplank bungeespringen uit een luchtballon in Ouagadougou, je moet het allemaal gedaan en gezien hebben of je bent niet mee met je tijd. Mentaal proberen we een informatielawine te overleven. Het meest schaarse goed is onze aandacht en de controle over onze tijd geworden.

-2- De **commercialisering** van de aandacht.

Gesofistikeerde reclame is bijzonder sterk in het manipuleren van onze aandacht. Consumentisme is de grote valstrik. Vandaag ligt de grootste economische uitdaging niet in productie maar in constant overtuigen dat ons geluk te vinden is in de volgende aankoop. In een consumptie-maatschappij zijn er twee soorten slaven, de gevangenen van de verslaving en de gevangenen van de jaloezie. Het maakt niet uit of we ons de verlangde producten kunnen kopen of niet, ze hebben onze aandacht te pakken.

Tijd en ruimte zijn al omgevormd: feest- en zondagen worden koopdagen, de hoofdstraat verandert in een winkelcentrum en langs invalswegen rijzen de nieuwe bedevaartplaatsen, de shoppingcenters. Reclame infiltreert elke hoek van ons bewuste (en onbewuste) aandacht. Productplaatsing maakt van hele T.V.-programma's en films één reclameboodschap, kleren met merk-reclame erop zijn duurder dan zonder, er is geen voetbalcompetitie meer, het is de 'Jupiler League', je kun het niet gekker bedenken. In de wedstrijd voor president van de U.S.A. is het logo 'Trump' in pole-position dankzij onliners en name-dropping gestreamed door communication advisors en wat hebt u onthouden van deze modern-Nederlandse zin: het woord 'Trump'? Juist. De oude slogan 'tijd is geld' is geüpdatet: 'aandacht is geld'.

Met Facebook enz. ontstaat een nieuw fenomeen: Junkfood news: het belangrijkste is niet of een verhaal waar is of niet maar dat de mensen 'liken'. Als een info niet 'gerelayeerd' wordt is het geen info. Een feit is meestal een opinie of een manipulatie die zich dankzij technologie verspreidt aan een snelheid die Gutenberg in

zijn graf doet tolleren. Dit alles genereert natuurlijk enorme winsten dankzij reclame.

De aandacht-economie insinueert haar basisboodschap tot diep in ons bewustzijn: de oplossing voor elk soort ongemak is consumptie. Ik ben een Ferrari-tist, ik ben een Apple-vrouw... en dit is een Aldi-losier. De aandacht-economie ontgint onze kop zoals de industriële economie de aarde ontgint.

-3- De **controle** over de aandacht

Dictaturen houden mensen onder controle met geweld, dreiging en censuur. Moderne samenlevingen door subtiele propaganda en manipulatie van de gedachten, geregisseerd door 'communicatie' specialisten (het echte woord is volksverlakkers). De titel van een van Noam Chomsky's boeken vat dat mooi samen 'Manufacturing Consent'. Het meest evidente voorbeeld is de rampzalige invasie van Irak in 2003, na het zorgvuldig bang maken van de publieke opinie voor wapens die niet eens bestonden (weapons of mass destruction?). Dat was niet zo moeilijk, 9/11 had ons al bang gemaakt en bange mensen zijn vatbaarder voor manipulatie. Sla om het even welke krant open en de eerste bladzijden staan vol met bangmakerij. Elke nieuwe dag heeft zijn Apocalyps en naar het schijnt, bang doet verkopen.

Publiciteit is een techniek van cerebrale intoxicatie, uitgevonden door de Amerikaan Albert Davis Lasker in 1899 en met veel efficiëntie ontwikkeld in de jaren 1930 door de Nazi Joseph Goebbels om het

Duitse volk ervan te overtuigen alle Joden te verbranden. Zijn gekendste concept en 'boodschap' is "Arbeit Macht Frei", in ambachtelijk smeewerk boven de ingang van een vernietigingskamp.

Vroeger gebruikten heersende klassen religieuze ideologieën om hun almacht te rechtvaardigen. De twintigste eeuw werd gekenmerkt door drie politieke ontwikkelingen: de groei van de democratie, de groei van de macht van de bedrijven en de groei van propaganda om de macht van de bedrijven te beschermen tegen democratie.

Hoewel de bedrijven niet vernoemd worden in de eerste Amerikaanse grondwet nam tegen het einde van de negentiende eeuw de macht van de bedrijven zodanig toe dat er vandaag nog weinig verschil is tussen de grote bedrijven en de federale regering. Regeringen en kapitaalgroepen identificeren zich met hetzelfde doel: productivisme en onbegrensde economische groei. Wat daarvan ook de sociale en ecologische gevolgen mogen zijn. In stalinistische dictaturen is de staat zelf een groot bedrijf. Continue groei is een geloof dat vereist dat we harde werkers en verlaafde consumenten zijn terwijl we ons economisch systeem aanvaarden als iets natuurlijk en wetenschappelijks, een 'kosmische ordening' als het ware.

Onze collectieve aandacht is versuft en gericht op dingen zoals de cijfers van de Lotto, de beursvoorspellingen, de weersvoorspellingen, de sportvoorspellingen, de benzineprijzvoorspellingen, de politieke voorspellingen, het recentste sekschandaal en vooral de laatste onmisbare 'nieuwheid' die de vorige onmisbare 'nieuwheid' moet vervangen. (Blz. 16) van **Die weisse Rose** (Nederlandse vertaling 1932). De titel van deze roman van B. Traven werd later als naam gebruikt door een Duitse pacifistische verzetsgroep tegen het nazisme. Ze werden allemaal aangehouden, gefolterd en onthoofd begin 1943. Na de oorlog verscheen in de D.D.R. (Oost-Duitsland) bijna al het werk van B. Traven maar in deze uitgave werd behoorlijk geschrapt en herschreven (om niet te zeggen gecensureerd).

DEEL V: UITSMIJTER

**You may say i'm a dreamer,
but i'm not the only one...** (John Lennon, musician).

{“Maar ik kan mijn boerderij toch niet verkopen, señor Licenciado,” zei Hacinto op rustige stoïcijnse manier... ”Ik kan de hacienda werkelijk niet verkopen, want ze behoort mij in het geheel niet.”

“Wat,” zei de zaakgelastigde van de Condor Oil Company. “Is die niet van u? Dat is nieuw voor me. Ze staat toch in de registers als uw eigendom?” Hacinto lachte: “Natuurlijk is ze van mij, de Rosa Bianca. Zoals ze eens van mijn vader geweest is. Maar ze behoort mijn vader niet meer. Ik bedoel, ik ben niet in die zin eigenaar, dat ik kan doen wat ik wil. Ze is toch ook eigendom van de mensen, die na mij willen leven. Voor hen ben ik verantwoordelijk.”}

Degeneratie of mutatie?

Alles en iedereen leeft afhankelijk van elkaar. Alle levende organismen, dus zeker de mensen, zijn qua biologische samenstelling, bijna volledig gelijk. We leven namelijk in één groot geheel: het ecosysteem ‘planeet aarde’.

Dat, op dit ogenblik, zowel het natuurlijke als het sociale milieu aan het verloederen is hoeft geen demonstratie meer.

En toch gaat de evolutie verder, kleine veranderingen zijn voortdurend aan de gang, mutaties, zoals in de biologie. In het begin zijn ze nauwelijks merkbaar maar ze kunnen in de tijd enorme veranderingen teweegbrengen.

Duizenden verschillende negatieve emoties beheersen een individu. Ze zijn combinaties van deze drie belangrijkste: verlangen, afkeer en verwarring. Wil de homo sapiens verder evolueren als MENS dan is het noodzaak deze negatieve motivaties te transformeren in vrijgevigheid, welwillendheid en het besef van onderlinge afhankelijkheid.

Er is veel hardheid en egoïsme maar tegelijk zijn er op deze planeet duizenden miljoenen mensen met veel naastenliefde, barmhartigheid en inle-

vingsvermogen. Elke dag en overal zijn er mensen die zich in grote en kleine gebaren vanzelfsprekend voor elkaar inzetten. Dagelijks stellen deze mensen kleine zogezegde ‘naïeve’ daden zoals bloemen zaaien voor de bijen, boodschappen doen voor hun oude buurvrouw en belangeloos voor elkaar zorgen (soms zelfs met gevaar voor eigen leven). Over culturen, rassen en godsdiensten heen sluiten ze vriendschappen of worden ze verliefd op elkaar. Iedereen kan in kleine doodgewone dingen iets betekenen voor een ander. Empathie is het sleutelwoord. Het is niet spectaculair, het verkoopt niet en krijgt dus geen aandacht in de media. Echt belangrijke dingen gebeuren meestal in de schaduw. Het goede is bescheiden, stil, gewoon.

Als we de collectieve versies van verlangen, afkeer en verwarring in beschouwing nemen, is geen diepgaand onderzoek nodig om te beseffen dat een economie die er uitsluitend op gericht is zo veel mogelijk winst te maken verantwoordelijk is voor de aantasting van het leefmilieu. Dat met een militaire politiek van ‘oog om oog’ op het einde iedereen blind is. En dat leven volgens de manipulaties van de publiciteit of een sectaire politieke ideologie gewoon hersendood maakt.

Over de hele wereld zijn er bewegingen die handelen voor het algemeen belang. Ze zijn meer gespecialiseerd in ecologie, voedselproductie, geneeskunde, schoonmaak, rechtspraak, ontwikkeling, samenwerking, urbanisme, informatie, enzovoort, enzovoort, dan de overbetaalde managers-experten en ‘intelligente idioten’ van het heersende systeem. Dat komt omdat ze bezorgd zijn over hun waardigheid als mens, de gemeenschap en het leven in al zijn vormen. Hun intelligentie is niet berekenend en egotisch maar begrijpend en ethisch.

Een beetje overal en in alle milieus is er een mobilisatie tegen de dominerende amorele instellingen. Maar als *menselijkheid* niet de hoofdbekommernis van deze mobilisatie is, dan zijn de verlossers van vandaag de heersers van morgen. Het doel heiligt de middelen niet, de middelen bepalen het doel.

Als ze denken en ageren op basis van gefundeerde waarheden, liefdevolle menselijkheid en democratische principes, kortweg *humanisme* zijn deze bewegingen en individuen het medicijn voor een zieke wereld.

IJslandse trilogie

STEFANSSON Jon Kalman

IJsland. Eiland. Bergen en dalen afgewisseld met weiland waar keuterboeren overleven. Korte zomers, druk om het nodige binnen te halen. Lange winters, gevangen in de sneeuw en in het donker met soms een verhaal om in weg te dwalen.

IJsland. Eiland. Omringd door de zee. Woest, vol bijgeloof en verhalen. Een visser die kan zwemmen tart de diepte.

God regeert de geesten in deze bedreigende natuur. De reders regeren de haven en de moderniteit is op komst met de telefoon en het stoomschip. In het café regeert Geirthrud, zonder man maar met meerdere minnaars. Zij omringt zich met zonderlingen, waaronder de blinde scheepskapitein die kasten vol boeken bezit. Zij durft met haar mercantiele geest de reders uitdagen.

Hier wordt jongen man.

Boek 1 Hemel en hel

Jongen gaat met zijn vriend Bardur aanmonsteren op de zes-riems vissersboot van Petur. In het café krijgt Bardur een boek mee van Kolbein, een blinde scheepskapitein. Literatuur kan dodelijk zijn leert jongen, want zijn vriend is zo begaan met de poëzie dat hij de essentie vergeet. Hij laat zijn waterdichte jekker achter en zal bevriezen in de sneeuwstorm op volle wilde zee. Had de schipper vroeger moeten keren? Had zijn vrouw Andrea de arme Bardur niet moeten strelen voor hij vertrok? Nee, hij wilde de laatste regels van het vers lezen en dat werd zijn dood.

Jongen voelt zich schuldig en onderneemt een barre winterse tocht over heuvels en door dalen om het boek terug te brengen naar het café. Hij wordt er opgenomen in het huisgezin vol merkwaardige karakters.

Boek 2 Het verdriet van de engelen

In het café waar jongen verblijft komt de postbode Jens van een helse tocht door het winterse landschap aan om brieven af te geven. Hij rust uit na zijn lange reis. Een van de dorpsnotabelen verzint een nieuwe reis naar een onbekend gebied. Jongen zal hem vergezellen. De kou is bitterkou, de wind ontleent hen de adem, de sneeuw vriest hun ogen toe. Jens en de jongen zijn tegenpolen. De jongen is belezen en poëtisch en praatgraag. Jens is zwijzaam en wantrouwt woorden en gevoelens. Op hun barre tocht schuilen zij af en toe bij een

Hemel en hel, Het verdriet van de engelen, het hart van de mens
STEFANSSON JON KALMAN

Anthos

21, 95 euro

ISBN 9789026328886

gezin dat overwintert in het grauwe landschap in hun ondergesneeuwde boerderijen. Zij ontmoeten er armoede, wanhoop en een vergeefse zoektocht naar zingeving. Wat is de kracht van taal en waar faalt die? Is zwijgen een onderdeel van taal? Ondertussen zakken de protagonisten stap voor stap weg in de sneeuw gedurende hun barre tocht.

Boek 3 Het hart van de mens

Jongen en Jens hebben hun barre winterse tocht amper overleefd en worden opgevangen op Vlakbank. Een jonge vrouw met groene ogen en rood haar verzorgt hen. Haar verschijning verwart jongen. Hij gaat terug naar de haven en neemt opnieuw zijn plaats in het huisgezin van het café. Hij verzorgt de blinde schipper en krijgt opleiding van Gisli, dorpsonderwijzer en verlopen intellectueel, tevens broer van de reder. De liefde tart iedereen in het huisgezin, en waar haalt jongen de arrogantie om met zijn brieven de harten van anderen om te wentelen. Hij wint echter aan ervaring en is zowat de raadgever van Geirthrud in haar gevoelens en in haar plaatselijke machtsstrijd. Hij zal wijs worden door zijn eigenschap om te twijfelen en door de opdracht van zijn moeder gestalte te geven: leef!

De trilogie loopt ten einde in een bijna hilarische trouwpartij met toch wel een weemoedige weerklink en sluit finaal af met een hoopvolle wanhopige slotpagina.

Wonderlijk poëtische taal. Literatuur van de bovenste boekenplank.

Het Plantjesweekend voor
Kom op tegen Kanker

Plantjesactie ten voordele van Komop tegen Kanker 2016 is achter de rug.

3de weekend van september is het Vrijzinnig Centrum Mozaiëk in Kortrijk DE draaischijf van het plantjesweekend ten voordele van Kom op tegen Kanker.

Zowel de vrijwilligers van het eerste uur – al 22 jaar op rij! – als de nieuwkomers deden weer hun uiterste best om zoveel mogelijk azalea's te verkopen voor het goede doel. En niet zonder een fantastisch resultaat: om en bij de 8.960 plantjes gingen over de "toonbank"! Onvermoeibaar ging men van deur-tot-deur of verkocht men aan de diverse winkels. In het stadscentrum ontbraken onze enthousiastelingen niet... de Kortrijkse bevolking en bezoekers konden er niet naast kijken.

Ook binnen Mozaiëk gonsde het van activiteit: broodjes werden gesmeerd en de maaltijden voor de vrijwilligers werden er met de meeste zorg bereid. Merci aan onze kookploeg!

Uiteraard moeten de verkoopposten bevoorraden worden met planten. Onze chauffeurs van dienst zaten letterlijk en figuurlijk niet stil. Van de ene kant van de stad naar de andere kant werden bloemen bezorgd.

Het mooie bedrag van om en bij de 62.800 euro komt er uiteraard niet vanzelf. Als je weet dat er gedurende dit ganse weekend in Kortrijk overal vrijwilligers op zo'n 30-tal verkoopposten staan, dat er ongeveer 20 handelszaken plantjes voor het goede doel aan de man/vrouw brengen, dat er in deelgemeenten deur-aan-deur wordt gegaan en dat er een 25 voorverkopen gebeuren, mogen

we stellen dat we zeker voldaan op de voorbije dagen kunnen terugblikken.

De verkoop van de azalea's liep zeer vlot aan de winkels. Ook de voorverkopen die op diverse plaatsen in bedrijven en diverse instanties werden georganiseerd betekenen een groot pluspunt voor het mooie resultaat.

Na al die inspanningen van velen rest er uiteraard het secuur bijhouden van "de boekhouding" hierrond. Geen sinecure! De medewerkers van Mozaiëk zorgden ervoor dat elke euro geteld en verzameld werd... en ja hoor, de rekening klopte! De centen zullen goed besteed worden door Kom op tegen Kanker.

Als slot wil ik een woord van dank richten aan de stad Kortrijk en de Bond Moyson. Met hun bijdrage (financieel en/of logistiek) konden we de plantjesactie vlot laten verlopen. Uiteraard, van harte dank aan alle vrijwilligers voor hun inzet, maar ook een dikke merci aan elkeen die Kom op tegen Kanker heeft gesteund!

Op tot de volgende!

Kriebels gekregen om ook mee te werken??? Neem gerust contact met het secretariaat van VC Mozaiëk, we zullen je met open armen verwelkomen binnen onze ploeg!

Doris Verlinde
Coördinator plantjesactie Kom op tegen Kanker Kortrijk!

- **30-tal verkoopposten**
- **20 handelszaken**
- **deur-aan-deur-acties**
- **25 voorverkopen**

8.960 plantjes gingen over de "toonbank"!

De acties leverde het mooie bedrag van 62.800 euro op!

Bedankt aan iedereen die hieraan heeft bijgedragen!

Maandag 31 oktober vanaf 14u30
Halloween

Halloween is vandaag vooral gekend voor zijn trick or treats en pompoenen. Kinderen genieten er met volle teugen van!

De Bezatse organiseert daarom een speel- en doe-namiddag voor kinderen van 5 tot 10 jaar met kinderspeelprogramma en een fakkeltocht met griezelverhaal.

De fakkeltocht start om 17.30, ook (groot)ouders zijn welkom. Daarna bekomen we nog in het lokaal even met een hapje en een drankje.

De kinderen mogen zich zeker verkleden! Grime wordt door de organisatie voorzien.

Inschrijving: bel vóór 26 oktober naar 0497 263 269

Gratis toegang.

Zondag 18/12 van 16u tot 19u
Joelfeest

Ons joelfeest wordt na twee jaar al bijna een traditie. Het moment van onze werkingen om afscheid te nemen van 2016 en klinken op het nieuwe jaar 2017.

Met een leuk concept ontvangen we jullie graag om samen met ons aan verschillende standjes een hapje en een drankje te nuttigen en elkaar ongedwongen te ontmoeten.

Inschrijving: bel voor 10 december naar 0497 263 269
Dit is een activiteit voor leden van VC de Bezatse en HVV Menen.

Gratis toegang

Wintercafe en tentoonstelling

Wintercafé: iedere zondag van 20/11 tot en met 11/12 tussen 11u en 13u.

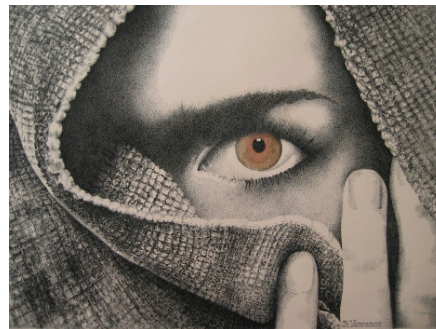

Naast de dranken die gewoonlijk genuttigd worden, schenken we aandacht aan meer speciale dranken. Aperitieven en cocktails centraal. Zo kan er naast een gezellige babbel ook iets nieuws ontdekt worden.

We heten jullie van harte welkom voor een drankje met een aperitiefhapje, maar vooral voor een leuke babbel vanaf 11.00 uur.

Gratis toegang

Tentoonstelling: iedere zondag van 20/11 tot 11/12 tussen 14u en 18u.

Werken van Christiane Vandamme (pentekeningen en aquarellen) en Mady Herman (glassculpturen).

Gratis toegang

FILOSOFIEREEKS KRITISCH OMGAAN MET...

De filosofische traditie is één lange hongerige zoektocht naar kennis. Wat is waarheid, wat is schijn? Hoe komen we tot betrouwbare kennis? Vaak vonden filosofen hierop heel erg abstracte antwoorden en denksystemen. Maar filosofie kan ook heel praktisch en concreet zijn, hanteerbaar voor alle mensen, dag in dag uit.

In deze lezingenreeks passen we de filosofische principes van kritisch denken toe op complottheorieën, alternatieve geneeskunde en de stortvloed aan informatie op het internet.

Woensdag 16 oktober 2016: Samenzweringstheorieën

Samenzweringstheorieën zijn alternatieve verhalen die de officiële versie tegenspreken. Sommigen moeten u al ter ore gekomen zijn: de maanlanding vond nooit plaats. Kennedy werd vermoord door de CIA en de Cubanen. De verantwoordelijke voor de aanslagen van 9/11 was niet Al Qaida, maar de Amerikaanse regering zelf. De aanslagen op de redactie van Charlie Hebdo en meer recentelijk in Brussel zijn in scène gezet om moslims in een slecht daglicht te plaatsen. Hoe we op een kritische manier met deze complotspinsels moeten omgaan, behandelen we op de eerste avond van deze lezingenreeks.

Woensdag 16 november 2016: Alternatieve geneeskunde

Alternatieve geneeskunde is populair en aantrekkelijk. Homeopathie, Reiki, oorkaarsentherapie, acupunctuur, reflexologie, osteopathie, aromatherapie, Bachbloesems, regressietherapie, ... Maar de meningen zijn vaak verdeeld in twee uitgesproken kampen. Het ene bejubelt de wonderbaarlijke genezingen waartoe klassieke dokters niet in staat waren. Het andere doet het af als pure kwakzalverij. Maar wie heeft gelijk? En hoe kunnen we dat bepalen? Zijn er kritische methodes voor handen om deze behandelingen op hun effectiviteit te testen? De tweede avond van deze lezingenreeks zal daarin verheldering brengen.

Woensdag 30 november 2016: Zin/onzin op het internet

Sam Harris (Amerikaans filosoof): "Internet heeft de vorming van overtuigingen tegelijkertijd op twee tegengestelde manieren beïnvloed. Enerzijds heeft het geleid tot een vermindering van intellectueel isolement. Maar het heeft ook toegelaten dat slechte ideeën konden bloeien – omdat iedereen met een computer en te veel vrije tijd zijn standpunten kan verspreiden en vaak ook nog een publiek vindt." Op het internet staat geen kritische filter. Internet verifieert niet wat al dan niet zinnig is. Dus moeten we het zelf doen. Hoe we ons weerbaarder kunnen maken tegen allerhande onzin op het internet komt aan bod op de laatste avond van deze lezingenreeks.

Zondag 11 december 2016: Filosoferen kan je leren

De verwondering is het begin van de filosofie", zei Plato. We kijken naar de wereld en stellen ons de vraag: waarom zijn wij

hier? Waarom zijn de dingen zoals ze zijn? Hoe komt het dat ik van schoonheid geniet? Wat zou er eeuwig kunnen zijn of is er slechts vergankelijkheid? Kan de ongelijke behandeling van mensen toch rechtvaardig zijn? Is het goede werkelijk goed? Waar halen wij onze ethische concepten vandaan? Deze toestand van verwondering slaat bij iemand die graag filosofeert al gauw om in een passie voor het willen weten en het zoeken naar antwoorden. Filosofie is bijgevolg geen banaal 'weten', maar een begeerte, een zoektocht naar h^oe we kunnen weten wat we weten. In deze workshop trachten we een aantal gevestigde waarheden opnieuw onder de loep te nemen en te bevragen.

Aanvang: Telkens om 20u, 11/12 om 11u

Locatie: VC Poincaré - Stormestraat 131/18, Waregem

Inschrijven: info@vcpoincare.be - €15 voor de cyclus - €7 per avond - Gratis voor leerlingen niet-confessionele zedenleer en leden HVW-Waregem

Gratis syllabus bij deelname

Lezers zoeklicht Schrijven

Lezersbrief

VIJGEN NA PASEN - Vervolg

Ik verwijs naar mijn artikel verschenen in Zoeklicht van juli-augustus 2016, pagina 28, in verband met de houten kruisen die werden vastgemaakt aan de verlichtingspalen van Eandis op het grondgebied Bissegem. De maatschappij Eandis had mij doorverwezen naar de stak Kortrijk. Die liet weten dat zij mij zouden contacteren.

Het beloofde antwoord liet op zich wachten. Na vijf maanden besloot ik opnieuw zelf – telefonisch – de stad te bereiken. Tot mijn grote verbazing wist niemand van het college van burgemeester en schepenen wie de kruisen had geplaatst.

Eandis wist van niets, de stad ook niet, Wie dan wel? Wat we zelf doen, doen we beter. Na een korte speurtocht konden we vaststellen – via, via – dat het de parochieraad was. (niet te verwarren met de kerkraad !!!). Voor de stad wellicht aan onmogelijke opdracht om dat uit te vissen ??? tenzij .... Juist.

Amedeco
06 september 2016

Zoeklicht sprak met **Jan Bib**

“ **Tussen schrijvers
en kunstenaars** ”

fotograaf: Filip D'Heedene

Jan Van Herreweghe is de bibman van Harelbeke. Een enthousiaste, bevlogen man. Toen ik hem vroeg voor een interview zou hij er eens over nadenken. Nadien wou hij de vragen ontvangen en op een mooie dag vielen de antwoorden zo maar in mijn mailbox. Een interview zonder dat ik mij diende te verplaatsen. En Jan voegde er fijntjes aan toe: “Ik hoef het ook niet na te lezen”. Ik maak dus voor een keer een uitzondering en geef een tekst zomaar weer, zonder veel correctie of interpretatie.

Zoeklicht: Waar kom je vandaan?

Ik ben geboren in 1958 in Matadi, Belgisch-Kongo, maar mijn roots liggen in Erpe-Mere, meer bepaald in de deelgemeente Erondegem. Daar komen mijn ouders vandaan. Vanaf 1963 verbleven we in Melle, eerst in de wijk Vogelhoek, vanaf 1968 in de wijk Dries. Tussen de twee wijken heb ik de ringvaart rond Gent zien ontstaan.

Jan Van Herreweghe: Welke studies heb je gedaan?

Als jongetje was ik zeer sportief (lopen, voetballen, wielrennen), in die mate zelfs dat mijn studies eronder leden. Op 17-jarige leeftijd had ik een herexamen Nederlands. Ik werd tijdens die verlofperiode verplicht om vijf boeken te lezen, samen te vatten en te becommentariëren. Het was een ware hel, maar ik ben er de lerares nog altijd dankbaar voor. Naar aanleiding van het publiceren van mijn eerste boek over bibliofilie - *Zot van boeken. Over boekengekte als levensdrang (2008)* - heb ik die lerares opgespoord en gevonden. Dat heeft ze enorm geapprecieerd en sindsdien zien we elkaar regelmatig.

De vakantietaak die ze me toen had opgelegd, heeft namelijk mijn leven bepaald. Eén boek sprong eruit en heeft het vuur aan de leeslont gestoken: De bende van Jan de Lichte van Louis Paul Boon. Dat boek speelt zich af in de streek rond Aalst en Erondegem komt er zelfs in voor. Het feit dat ik die plek met mijn vader ben gaan opzoeken, ligt ongetwijfeld aan de basis van wat ik vandaag nog altijd doe: reizen in de voetsporen van boeken, schrijvers bezoeken en eer betuigen bij het graf van een schrijver.

Het feit dat ik vanaf dat moment in een leeswoede ben terechtgekomen, die nu al 41 jaar duurt en waarbij ik jaarlijks 140 tot 160 boeken lees, zorgde ervoor dat ik na mijn humaniora besepte dat ik met een dergelijke mentaliteit geen studie aan de universiteit moest aanvatten. Uit arren moede heb ik dan maar een studie boekhouden - what's in a name! - aangevat omdat mijn vader daarin les gaf. Tijdens die studie behaalde ik ook het attest "Akte van bekwaamheid tot het openhouden van een openbare bibliotheek" en na het behalen van dat diploma boekhouden trok ik naar de Bibliotheekschool in Antwerpen. Cruci-

aal is zeker het decreet betreffende het Nederlandstalig bibliotheekwerk van 19 juni 1978. Dat decreet verplichtte elke gemeente in Vlaanderen tot het oprichten van een openbare bibliotheek.

Zoeklicht: Hoe ziet je loopbaan eruit?

Jan Van Herreweghe: Ik ben in 1980 begonnen als stagiair in de stadsbibliotheek van Gent. Ik heb er de verhuis meegemaakt van de Ottogracht naar de Kouter. Tijdens mijn legerdienst deed ik op diverse plaatsen examens voor bibliothecaris, ook in Harelbeke. Ik trad er op 1 juni 1982 in dienst. Een (vreemde) stad helemaal kennen, doe je natuurlijk nooit, maar ik denk wel dat ik haar aard inmiddels heb doorgrond. Het feit dat ik in 2015 een boek publiceerde met de titel *Harelbeke in de literatuur. Een literair-historische benadering* moet daarvan het bewijs leveren. In dat boek beschrijf ik heel wat geschiedkundige gebeurtenissen aan de hand van literaire vermeldingen van bv. Harelbeke, Bavikhove, Hulste en Stasegem, (bekende) inwoners, geschiedkundige figuren, volksfiguren, bijzondere locaties... enz. Harelbeke mag echt wel trots zijn dat het als enige West-Vlaamse stad voorkomt in één van de eerste edities van *Van den vos Reynaerde*. De stad komt ook ter sprake in boeken van Hugo Claus (*Het verdriet van België*), Herman Brusselmans (diverse titels), René De Clercq (*Het rootland*), een gedicht van Willem Elsschot, een gedicht van Willy Spillebeen, de oorlogsdagboeken van Stijn Streuvels, een verhaal van Kees van Kooten enzovoort. Inmiddels deed ik nog een aantal ontdekkingen.

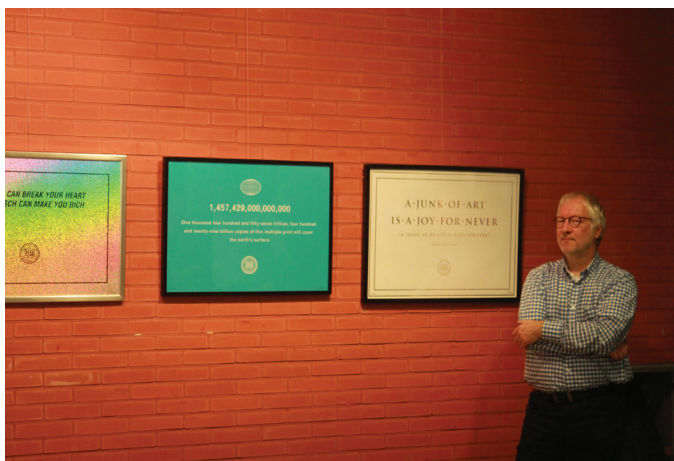
Zoeklicht: Vanwaar je passie voor schrijvers en beeldende kunstenaars?

Jan Van Herreweghe: Vandaag beweeg ik me tussen schrijvers en kunstenaars. Zij hebben me met hun teksten en beelden leren kijken. Ze hebben mijn visie op de wereld aangescherpt. Schrijvers zijn 'leugenaars', maar ze bekliven omdat ze hun leugens zo mooi kunnen verpakken. Ik kan echt genieten van een goed geschreven boek. Kunstenaars boeien me dan weer omwille van hun bijzondere invalshoeken om de wereld te verbeelden en vorm te geven. Trouwens, een kunstwerk (een boek, een schilderij, een sculptuur, een compositie...) staat nooit op zich. De inspiratie komt altijd ergens vandaan en er zijn altijd linken met of referenties aan andere kunst disciplines. Ondanks veel onbegrip van mensen die durven te beweren dat ze sommige schilderijen ook kunnen maken, vergeet men soms de evolutie van de kunstenaar en het denkproces dat eraan vooraf is gegaan. Dat onbegrip met betrekking tot de kunst leeft nog steeds.

Ik ben een van de weinige bibliothecarissen in dit land die kunst presenteert in de openbare bibliotheek. Dat heeft me al veel voldoening gebracht, maar ook heel wat narigheid opgeleverd. Zowel collega's als politici hebben er weinig voeling mee. Daar heb ik geen enkel probleem mee zolang ze de functie van kunst maar niet in twijfel trekken. Gelukkig geniet ik veel waardering van de kunstliefhebbers en de kunstenaars zelf en die schouderklopjes halen het beste in mezelf naar boven. Daarvoor doe ik het nog.

Als je daar tegenover de holle wereld van het management- en consulting gedoe bekijkt, dan ben ik blij dat ik kan genieten

van een goed boek, een mooi schilderij, een goed uitgevoerde symfonie in plaats van de gebakken lucht die er via het kleven van post-its wordt gecreëerd. Achter de rug van de brave ambtenaar/bediende krijgen die post-its toch een nieuwe bestemming en krijgt de opdrachtgever uiteindelijk toch zijn zin. Die schijndemocratie, daar word ik niet goed van. En hoe ouder ik word en hoe meer ik die ballonnen doorprik, hoe kwader ik word op het geld dat daaraan verspilld wordt. Enerzijds bespaart men op vele vlakken, anderzijds gooit men het geld door ramen en vensters om dergelijke consultancybureaus te betalen om hen te laten zeggen wat de opdrachtgever eigenlijk allang heeft uitgestippeld. Hier geldt immers het spreekwoord 'Wiens brood men eet, diens woord men spreekt.'

Zoeklicht: Wat betekent voor jou vrijzinnigheid?

Jan Van Herreweghe: In de letterlijke betekenis van het woord ben ik vrij van zinnen. Ik ben blij dat ik in een democratisch land leef waar de gedachten vrij zijn. Dat betekent echter niet dat die gedachten hier vrij op papier mogen worden gezet zonder dat daar soms negatieve gevolgen van komen. De voorbeelden zijn legio.

Gaandeweg heb ik geconstateerd dat die vrijzinnigheid zich meer manifesteert in de wereld van de kunsten dan bv. in de wereld van de politiek. Politici, van om het even welke gezindte, zijn vastgeroest in hun stereotype denkpatronen en partijlijnen, terwijl ik het maar normaal vind dat er ook eens over het muurtje gekoken wordt, dat er misschien elders wel ideeën gangbaar zijn die een beter inzicht verdienen en het overdenken waard zijn. Toegegeven, vroeger zat ik eveneens

in die stereotype malle-molen, maar dankzij mijn vele contacten met kunstenaars van alle slag, ben ik tot andere en vele inzichten gekomen. Waarom zou ik als vrijzinnige bijvoorbeeld geen tentoonstelling mogen maken rondom de bijbel? Ook al zint

de inhoud mij niet, je kunt er niet omheen dat dit het meest verspreide boek ter wereld is, en van welke roman kan men dat zeggen? En bovendien bevinden zich tussen die bijbels parels van boekdrukkunst en miniaturen.

Het is bijvoorbeeld zeer menselijk om onmiddellijk commentaar te leveren bij nieuwsberichten of wanneer iemands gezicht wordt vertoond. Maar een gesprek ter zake of een verduidelijking van een ingekort standpunt, kan misschien verheldering brengen waarom iemand zegt wat hij zegt.

Ik weet bijvoorbeeld dat heel veel mannen/vrouwen een uitgesproken mening hebben wanneer Herman Brusselmans zijn mond opendoet, maar ik heb al mensen zien veranderen wanneer ze de schrijver even apart kunnen spreken.

Het feit dat wij elkaar niet kennen, dat wij van op afstand commentaar leveren, is mijns inziens mede de oorzaak van zoveel onheil in deze wereld.

Zoeklicht: Hoe ziet u de toekomst van het bibliotheekwezen?

Jan Van Herreweghe: Ik ken heel wat mensen die goed zijn in positief denken en de hoop hooghouden, maar ik ben niet zo optimistisch gestemd over de gang van zaken binnen het bibliotheekwezen. Het laatste decennium is ons vak in een neerwaartse spiraal verzeild geraakt. Ondanks de vele inspanningen is lezen niet meer hip en zijn bibliotheken niet meer de zoekplaatsen die ertoe doen. De digitalisering is een niet te missen factor en een faire democratische speler in het veld. Het is fantastisch dat er zoveel informatie voor een habbekrats te rapen valt. Maar de bibliotheek heeft wel meer te bieden dan dat. Jammer genoeg wordt dit door de hogere overheden niet meer zo begrepen. De verplichting om

een bibliotheek op gemeentelijk grondgebied in stand te houden, werd afgeschaft, de normen van weleer (1978) naar de prullenmand verwezen... zodat gemeentebesturen vrij spel krijgen om datgene te doen wat ze nog willen doen. Ik ken in ieder geval al een tiental gemeenten waarvan de bibliothecaris met pensioen ging en niet werd vervangen. Dat stemt tot nadenken. En ik kan zo nog een eindje doorgaan. Cultuur is altijd al het kneusje van het politieke bestel geweest. Als er op het laatste van de onderhandelingen nog een postje in de regering of het stadsbestuur ingevuld moet worden, dan is het negen kansen op de tien de bevoegdheid cultuur. En het resultaat is er dan ook naar. Slimme beleidsmakers zien echter wel de link tussen cultuur en economie, maar er is moed voor nodig om het aan de man/vrouw te brengen.

Tien jaar geleden zei ik al dat het ambt van bibliothecaris stilaan tot het domein van het (gemeentelijk) erfgoed is gaan behoren. We zijn inmiddels goed op weg. In tegenstelling tot gebouwen, is ons beroep echter niet beschermd.

Zoeklicht: Is er nog een leven na dit van bibliothecaris in een openbare bibliotheek?

Jan Van Herreweghe: Zeer zeker: bibliothecaris in een privébibliotheek (Licht). Ik ben altijd een fervente lezer geweest, maar ik heb ook altijd boeken gekocht. Inmiddels ben ik ook in de bibliofile verzeild geraakt. Dat betekent boeken verzamelen, handtekeningen van schrijvers najagen, boekpresentaties en lezingen bijwonen, bibliofile uitgaven kopen, veilingen opvolgen, antiquariaten in binnen- en buitenland afschuimen... het is een fantastische hobby. En erover schrijven natuurlijk. Ik ben de enige in Vlaanderen die een cyclus boeken schrijft over de vele aspecten van bibliofile, zoals bibliomanie, bibliofagie (boeken eten), boekverbranding, biblioklastie, péladanomanie (alle boeken opkopen van eenzelfde uitgave), bibliognosie, bibliofobie enzovoort. In het najaar van 2016 verschijnt reeds het achtste deel: *Boekanieren in Bibliopolis. Deugdlopende bekentenissen van een boekenminnaar*. Maar ik werk aan vier manuscripten tegelijkertijd. Ik heb dus geen tijd te verliezen.

LE TEMPS DES CERISES.

In zijn bijdrage “Herinnering van Eric Staelens” vermeldt Gaby Moreels dat het lied “Le temps des Cerises” exact 150 jaar geleden werd gemaakt.

Jean Baptiste Clément (1836-1903) schreef de tekst inderdaad in 1866 tijdens zijn verblijf in Brussel. De tekst werd voor het eerst het jaar daarop gepubliceerd en pas later door Antoine Renard, de tenor van de opera, op muziek gezet.

Er bestaan twee versies van het lied. De satirische versie kostte Jean Baptiste Clément twee jaar gevangenis toen hij zich uitdrukte als volgt:

Quand il reviendra le temps des cerises

Paroles idiots, magistrats moquers

Seront tous en fête.

Les Bourgeois auront la folie en tête

A l'ombre seront poètes chanteurs!

Mais quand reviendra le temps des cerises,

Siffleront bien haut chassapots vengeurs...

De tweede en meest gekende versie werd het strijdlied van de Parijse Commune, versie die Jean Baptiste Clément opdroeg aan Louise Michel ambulancièr van de commune tijdens de bloedige week van 21 tot 28 mei 1871.

Quand nous chanterons le chant des cerises

Et gai roussignol et merle moquer

Seront tous en fête.

Les Belles auront la folie en tête

Et les amoureux du soleil au coeur

Quand nous chanterons le temps des cerises

Sifflera bien mieux le merle moquer.

Clément werd omstreeks de eeuwwisseling opgenomen in de vrijmetselaarsloge ‘Les Rénovateurs’ in Clichy en werd kort daarop lid van de Loge ‘L’Evolution Sociale’ in Parijs. Het verhaal luidt dat de beroerde Clément zijn rechten in ruil voor een pelsmantel afstond aan zijn componist Renard, die het lied publiceert als hommage aan zijn vriendin Mademoiselle Pierat de la Comédie Française.

Jean Baptiste Clément rust op Père Lachaise, onder een kersenboom...

Naschrift van de Redactie.

Hartelijk bedankt, Jem voor deze interessante aanvulling.

Het is inderdaad de “onschuldige” tweede versie die tijdens en na de tweede wereldoorlog zowat het troosten- en lijflied geworden is van het antifascistische verzet in Frankrijk.

Het drukt het verlangen uit naar het einde van de winter, naar het begin van de zomer, overdrachtelijk naar het einde van de oorlog, naar de vrede.

Voor onze lezers, een poging tot vertaling:

Wanneer de kersen rijp zullen zijn

Zullen de nachtegaal en de merel

In feeststemming zijn.

De meisjes zullen het zot in de kop krijgen

En de zon zal het hart van de jongeren op hol brengen.

Wanneer de kersen rijp zullen zijn

Zal de merel zijn spottend lied boven alles laten horen.

Er bestaan in het Nederlands gezongen versies van Walter De Buck en van Willem Wilmink.

Vriendelijke uitnodiging
op de

17de POLYFINARIOQUIZ

...waarschijnlijk één
der intelligentste...

TEN VOORDELE VAN DE POLYFINARIO- KINDEREN.
(de vzw Polyfinario staat borg voor zinvolle, creatieve, kindvriendelijke,
betaalbare...vrijtijdsbesteding voor leerlingen uit het officieel onderwijs).

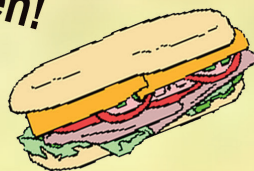
zaterdag 3 dec 16 - 18.30u
vc mozaïek - kortrijk
overleiestraat 15a

betaald=
ingeschreven!

ploegen van
4 personen!

hoe inschrijven?

1. €20/ploeg storten op
iban: BE40 9792 4232 1563
van Polyfinario - Wervik
(verm. ploegnaam)
2. ploeggegevens mailen naar
marcencathy@telenet.be
3. voor 27 nov. 2016!

heerlijke verse broodjes en warme
snacks te bekomen tijdens de quiz

de Poly-quiz
wordt mee ge-
organiseerd
door:

